

gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Z LETNE SKUPŠČINE SINDIKALNEGA ODBORA PODJETJA

POT K HITREJŠEMU NAPREDKU JE V BOLJŠI ORGANIZACIJI IN PRODUKTIVNOSTI DELA

Petega novembra je bila v veliki dvorani centrale podjetja IV. letna skupščina sindikalnega odbora podjetja. Skupščine so se se udeležili tudi predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delav-

cev Slovenije Lojze Capuder, predsednik centralnega delavskega sveta Vinko Vajt, glavni direktor podjetja dipl. ing. Hugo Keržan ter drugi gostje in delegati.

Po otvoritvenih besedah bivšega predsednika sindikalnega odbora podjetja Vinka Florjančiča, so delegati izvolili delovno predsedstvo, nato je tajnik sindikalnega odbora Franc Zupančič prebral obširno poročilo o dosedanjem delu sindikalnega odbora.

V uvodnih besedah je Zupančič govoril o nekaterih spremembah v našem ekonomskem sistemu, ki je v zadnjih dveh letih občutno vplival na širjenje in utrjevanje delavskega samoupravljanja. Z decentralizacijo so dobile naše poslovne enote in obračunski sveti mnogo več pooblastil in materialno osnovo, s čimer pa tudi večjo odgovornost do skupnih nalog podjetja. Mi smo v razvoju delavskega samoupravljanja napravili velik korak in ponosni smo lahko na naše delo, je dejal tovariš Zupančič. Pogostih razgovorov in posvetovanj s člani kolektiva ni bilo škoda, da smo izkristalizirali stališča, ki so se odrazila v statutu podjetja, konkretno v poglavju o delavskem samoupravljanju. V statutu so tudi naše obračunske enote dobile svoje zakonsko obeležje, kar je pa za naše nadaljnje poslovanje zelo pomembno. V obračunskih enotah naj bi se ustvarjali taki odnosi, v katerih bi se hitreje razvila produktivnost dela, skratka, kjer naj bi se gradil socialistični človek.

Da bi sistem obračunskih enot hitreje oblikovali, smo sestavili tudi pravilnik o obračunskih enotah, ki predstavlja podlago za uvažanje obračunskih enot. Naše podjetje je tako veliko in področja, na katerih dela, tako široka, da je v

sedanji fazi že potrebna kombinacija tega sistema s specializiranimi ekonomskimi enotami. Raznolikost pogojev dela nam večkrat narekuje elastičnost, ki jo moramo sedaj pokazati, ker v današnjem času tisti, ki stagnira, že nazaduje.

Ko je tovariš Zupančič kritično ocenil sedanji način delitve osebnih dohodkov, je dejal, da je delitev dohodka po delu med najvažnejšimi vprašanji podjetja. V vrsti takrat sprejetih ukrepov so bili nedvomno najvažnejši:

— ugotavljanje in delitev čistega dohodka po poslovnih enotah,

— samostojno razpolaganje s skladi, ustvarjenimi v poslovni enoti,

— samostojno določanje načel nagrajevanja (lastni pravilniki o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov).

Sprejeti ukrepi so vsekakor prispevali h krepitvi delavskega samoupravljanja v podjetju.

Praksa pa je pokazala, da so se nekateri teh ukrepov v veliki meri izrodili in da so vnesli v organizacijo podjetja marsikaj, kar je prej škodovalo kot koristilo, ne da bi pri tem znatneje vplivalo na približevanje upravljanja neposrednim proizvajalcem.

Neurejenost v delitvi dohodka se nam je kmalu maščevala. Zato jo je delavski svet podjetja na zadnji seji že spremenil, kar pa seveda še ni popolno. Ker izvirajo iz urejenosti delitve dohodka vsi ostali proizvodni in medsebojni odnosi, je to vprašanje najbolj važno.

Nato je govoril še o potrebi po organiziranju raznih strokovnih služb na centrali podjetja, kot so: kadrovska služba, služba za pripravo dela, služba, ki se bo stalno ukvarjala z delitvijo dohodka itd.

Nadaljevanje na 2. strani

Likof v Skopju

Dne 18. novembra so člani našega kolektiva v Skopju izpolnili prve obveznosti, dokončali so gradnjo temeljev in plošč na vseh objektih naselja VLAJE. S tem so naloge presegli za 20 %. Z dobro organizacijo vseh članov kolektiva PE Skopje in z veliko požrtvovalnostjo je bilo to obsežno delo pred rokom izvršeno.

Letos mora naše podjetje v Skopju opraviti še kanalizacijska dela in jih priključiti na glavni kanal, izdelati dostope h glavni cesti in sezidati dimnike ter napraviti nekatere flake v objektih. Poleg tega mora ta naša poslovna enota ob sodelovanju delavcev iz Skofje Loke zgraditi še obrat družbene prehrane, za kar so temelji že napravljeni. Zgraditi pa mora tudi kotlarno za centralno kurjavo.

Dne 23. novembra sta odpoštovala v Skopje glavni direktor podjetja dipl. ing. Hugo Keržan in pomočnik glavnega direktorja dipl. ing. Jože Uršič na svečano proslavo te zmage. Na to proslavo so povabili tudi članke izvršnega sveta SRS in naše sodelavce ter kooperante. Ta proslava je bila internega značaja kot nekaj urni oddih po tako velikem in napornem delu.

Kolektivu PE Gradis Skopje k tej veliki delovni zmagi tudi mi iskreno čestitamo.

Pri razdelitvi sredstev na sklade upoštevati skupne potrebe podjetja

S konference osnovne organizacije Zveze komunistov na Jesenicah

Konferenca osnovne organizacije Zveze komunistov »Gradis« Jesenice je nakazala jasnejšo smer dela osnovne organizacije. Že samo poročilo, ki ga je podal sekretar osnovne organizacije Stane Kramar, je zajelo vrsto gospodarsko-političnih vprašanj ter nakazalo, kako odstranjevati težave z nadaljnjim gospodarskim razvojem poslovne enote.

Skepi organov samoupravljanja o posameznih vprašanjih so včasih različni in prilagojeni potrebam poslovne enote, vendar se v tem ne izraža morebiti nerazumevanje skupnih interesov podjetja, je dejal tov. Kramar, temveč se dobro zavedamo, da bomo le v okviru močnega podjetja zadostili potrebam proizvodnje; zato moramo stalno krepiti udarno moč podjetja.

Ko je v nadaljevanju analiziral delitev sredstev na sklade, je dejal, da morajo organi samoupravljanja pri sklepanju o razdelitvi sredstev na sklade upoštevati tako skupne potrebe podjetja kot potrebe poslovne enote. Prvenstveno bi morali misliti na formiranje sredstev za sklade podjetja v taki višini, ki bo za-

gotovila možnost razširjene reprodukcije v skladu s potrebami.

Vloga komunistov in njih dela v organih samoupravljanja je bila zelo pomembna in uspešna. Doseženi so bili vidni uspehi, tako pri političnem delu kot pri izboljšanju življenjskih pogojev delavcev. Zgrajen je bil nov samski blok, v katerem je prostora za 120 delavcev. Poleg tega je bil zgrajen 24-stanovanjski blok za delavce poslovne enote. Povečala sta se produktivnost dela v zvezi s tem tudi poslovni uspeh poslovne enote.

V razpravi so sodelovali Božo Lukač, šef poslovne enote Jesenice, Rajko Zupančič, sekretar podjetja, Rudi Pregelj, Stane Kramar, Ernest Zrim in drugi.

Ob zaključku konference so izvolili še nov sekretariat. Tvorijo ga: Valentin Plemelj, Stane Kramar in Vlado Sanca.

C.

Z letne skupščine sindikalnega odbora podjetja ▼

Brez pretiravanja lahko rečemo, da je naša revolucija odprla nove perspektive v mednarodnem delavskem gibanju in v splošni usmeritvi sveta k socializmu. Delegati II. zasedanja AVNOJ si takrat pred dvajsetimi leti, ko so polagali temelje novi socialistični Jugoslaviji, niso mogli niti predstavljati, kako velikanskega pomena je tisto, kar so sklenili. Sele nam je dano, da moremo zdaj, ko se znameniti dogodki v Jajcu že odmakajo v zgodovino, vsaj približno oceniti pomen rojstva nove Jugoslavije.

Kapitalizem se nahaja dandanes v krizi. Ta se kaže v rasti državno kapitalističnih elementov v visoko razvitih državah na Zahodu, pri čemer je posebej značilno, da se zasebna kapitalistična lastnina nad sredstvi za proizvodnjo — to pa je temelj kapitalističnih proizvodnih odnosov — izgublja v delniški in državni lastnini. Ob ogromnih monopolističnih družbah posamičen kapitalist kopni hkrati z njegovo oblastjo nad organizacijo proizvodnje in upravljanjem podjetja. Neposredna samouprava proizvajalcev postane zahteva vsakdanje prakse.

Kapitalizem je bil pred dobrim stoletjem edini svetovni gospodarski sistem. Zdaj ni več edini, ampak je odločno v defenzivi. »Državni kapitalizem je prisiljen, da hkrati, ko prilagaja kapitalistični sistem na nove pogoje, izpodkopa temelje, na katerih je sam zgrajen,« ugotavlja Program zveze komunistov Jugoslavije. Razen tega se kolonialne dežele otrešajo suženjstva in si izbirajo — ne pot kapitalističnega razvoja, ker so njegove najslabše posledice prebridko občutile na svoji koži, ampak se zavestno odločajo za svoboden, zavestno usmerjan napredek odnosov in gospodarstva.

Zaradi vsega tega kapitalistične težnje niti v kapitalistični deželi, še manj pa v svetovnem merilu niso več edine, niti toliko močne, da bi nujno in zakonito same iz sebe porajale vojne. S tem pa se odpirajo nove možnosti mednarodnega sožitja — koeksistence — ne kot sožitja kapitalističnega in socialističnega sveta drugega ob drugem, ampak kot nenehno prizadevanje za svobodo akcije in razvoja socialističnih sil. Koeksistenco pojmujejo torej kot boj za socialistično preobrazbo sveta.

In prav v tem pogledu igra naša revolucija nedvomno, če ne že najpomembnejše, pa vsaj sila pomembno vlogo. Jugoslavija z neposredno graditvijo socialističnih odnosov med državami, z nesebično pomočjo in z vsestranskim gospodarskim sodelovanjem zlasti z nerazvitim svetovnim Jugom prispeva h krepitvi socialističnih sil in odnosov, ker si namreč socializma ne predstavljamo kot geografsko zaključeno področje, ampak kot proces, ki pronica v vse pore sodobnega sveta.

S svojo prakso v graditvi notranjih odnosov in s svojo prakso v mednarodnih odnosih je torej delež naše revolucije, ki smo ji položili temelje na II. zasedanju AVNOJ pri graditvi socialističnega sveta nedvomno sila pomemben.

Njegov pomen pa je še toliko bolj v tem, ker je naša revolucija ostala mlada, ker ni otopela in se njena moč ni porazgubila v močvirjih birokratizma. Nenehno je iskala pota k človeku, k njegovi resnični osvoboditvi. S tem pa je podpirala perspektive zatiranim in izkoriščanim in s tem vsak dan znova dokazuje, da socializem ne pomeni novega zasluževanja, temveč da je napočil čas resnične osvoboditve človeka.

Naše čestitke ob dnevu republike

Delavski svet in upravni odbor
podjetja, centrala, sindikalni odbor
in uredništvo

Prehod na 42-urni delovni teden je v gradbeništvu zapletena stvar

Iz razgovora s predsednikom centralne komisije za skrajšanje delovni čas tov. Jožetom Kapeljom

V večini naših poslovnih enot so že začeli razpravljati, kako bi pripravili prehod na 42-urni delovni teden. Otipljivih rezultatov še ni.

Predsednik centralne komisije za skrajšanje delovni čas tov. Jože Kapelj je dejal, da je prehod na 42-urni delovni teden v gradbeništvu zelo zapletena zadeva. Za zdaj ne more povedati še nič konkretnega. Misli pa, da bi skrajšanje delovni čas od 8 na 7 ur dnevno močno vplival na zaslužek gradbenega delavca ali pa bi imel eno naduro več, kar pa ni rešitev.

Zaradi vremenskih nepravil in še vedno sezonskega značaja dela itd. bi tak ukrep, če ne bi bil temeljito pripravljen, negativno vplival na gradnjo objektov, kar bi lahko pripeljalo do znižanja osebnih dohodkov. Večina naših delavcev že sedaj dela po 10 ur in več dnevno, zato bi moral biti ta prehod čim bolj preštudiran. Prehod na 42-urni teden je tako pomemben, da bosta morali o njem več razpravljati komisiji pri republiškem odboru sindikata gradbincev in biroja za gradbeništvo.

Če pogledamo, kako je z delovnim časom drugod po svetu, ugotovljamo naslednje: V gradbeništvu veljajo v glavnem splošne norme

glede delovnega časa. Tako traja na primer v Belgiji delovni teden 45 ur, na Nizozemskem 48 ur. Na Finskem se giblje delovni teden za mnogo poklicev v gradbeništvu od 45 do 46 ur tedensko. Na Švedskem znaša delovni čas od 40 do 42,5 ure. V ZDA za večino delavcev 40 ur, za nekatere pa 35 ur tedensko. Na Irskem znaša delovni čas po zakonu 9 ur dnevno in 48 tedensko, po kolektivnih pogodbah pa od 44 do 47 ur. V Veliki Britaniji znaša delovni čas po kolektivnih pogodbah 44 ur tedensko, v Novi Zelandiji in Južnoafriški uniji 40 ur, na Kubi, v Indiji in Japonski po 48 ur tedensko, v Franciji se 40-urni teden uporablja tudi za gradbeništvo itd.

Iz tega je razvidno, da je delovni čas v ostalih državah zelo različen.

Pri skrajšanem delovnem tednu postaja zlasti v moderni industriji delo v izmenah vse bolj potrebno in ekonomsko pomembno. Zato bodo morale tudi naše komisije pri razpravi o 42-urnem delovnem tednu tudi o tem razmisliti.

C.

NOVI SINDIKALNI ODBOR PODJETJA GRADIS

1. inž. Milan Arnež
2. Lojze Cepuš
3. Vinko Florjančič
4. Franc Horvat
5. Jernej Jeršan
6. Vlado Janžekovič
7. Dora Klemenčič
8. Franc Kranjc
9. Lovro Oblak
10. Ivan Pignar
11. inž. Branko Pirihi
12. Miro Langerhole
13. Marjan Starovasnik
14. Janez Škofic
15. Tone Zaletel
16. Alojz Zorec
17. Franc Zupančič

Za predsednika sindikalnega odbora podjetja je bil izvoljen gradbeni delovodja Alojz Zorec, poslovna enota Maribor. Za tajnika inž. Branko Pirihi, poslovna enota Obrat gradbenih polizdelkov Ljubljana.

Za blagajnika Dora Klemenčič, materialni knjigovodja centrale Ljubljana.

drobne vesti

■ **Ljubljana** — Na zadnji seji DS obrata gradbenih polizdelkov so razpravljali o četrtletni bilanci. Organi samoupravljanja so z zadovoljstvom sprejeli poročilo komercialnega šefa tov. Smrajčeve o sorazmerno ugodnem uspehu poslovne enote. Tudi prekoračitve plana je z ozirom na prodajo zelo ugodna. Bruto dohodek je 246 milijonov din ali neto 161 milijonov din. Celotni dohodek obrata je 600.993.000 din.

■ **Maribor** — Po poročilu tov. Zajška je bila akcija za vpis posojila za Skopje zelo uspešna. Od 1180 zaposlenih je vpisalo posojilo v poslovni enoti Maribor 1118 članov. Planirano je bilo 5,5 milijona dinarjev, vpisanih pa je bilo 5.780.000 dinarjev. V akciji je v polni meri sodelovala tudi sindikalna podružnica.

■ **Jesenice** — Upravni odbor poslovne enote je na zadnji seji razpravljali o pomenu varnosti pri delu ter med drugim sprejel sklep, da mora varnostna služba nujno pregledati in obhoditi vsa delovna mesta v poslovnih enotah, pregledati vse odre in električne instalacije. Na seji so razpravljali tudi o delitvi dohodka in izplačevanju terenskih dodatkov.

■ **Maribor** — Zadnja seja sindikalne podružnice je bila na Pohorju. Na seji so razpravljali o problemih gradbenega vodstva in o družbeno političnem delu v poslovnih enotah.

■ **Ljubljana** — Pod predsedstvom Jožeta Kaplja je 26. tega meseca zasedala komisija za 42-urni delovni teden. Na seji so razpravljali o problemih, ki se pojavljajo po poslovnih enotah. Sklenili so, da bo potrebno za sestavo temeljitejših analiz zadovoljiti strokovne službe na centrali podjetja.

■ **Kovinski obrati Maribor** — Na 15. redni seji delavskega sveta so analizirali uspehe proizvodnje ter obravnavali tričetrtletno bilanco. V primerjavi z letom 1962 se je povečal celotni dohodek za 11,8 odstotkov. Plan je dosežen s 73,2%, število zaposlenih pa je naraslo na 154 članov. Zaradi problemov, ki so nastali pri usklajevanju obračunskih postavk med posameznimi enotami, so izvolili posebno komisijo.

■ **Ljubljana** — V poslovnih enotah gradbenega vodstva Ljubljana je bila proslava 20-letnice revolucije 27. novembra. Na svečani proslavi so razdelili tudi spominska darila vsem deset- in petnajstletnikom.

■ **Koper** — Organi delavskega samoupravljanja so na zadnji seji razpravljali o problemih zimskega dela. Kaže, da letošnja zima ne bo tako huda kot lani. Zato upajo, da bodo lahko delali čez vso zimo. Z novim letom bodo pričeli z organizacijo centralne betonarne in specializiranih obračunskih enot.

Za uspešno in poštreno delo so podelili enkratno nagrado Matiji Pevcu 20.000 din.

Center za izobraževanje z novim predsednikom dipl. ing. Mitjem Kilerjem

Naši jubilariti

V decembru bodo dopolnili 50 let starosti: Ivan Miklavc 27. in Stefan Hrženjak 3. (oba iz Raven na Koroškem), Ivan Triler 20. in Bara Novoselec 4. (oba iz GV Ljubljana), Stefan Metličar 15. in Janez Ozvatič 6. (oba iz Maribora). Bolte Horvat pa 29. (iz poslovne enote Celje).

Z letne skupščine sindikalnega odbora podjetja

Nadaljevanje s 1. strani

Po poročilu, ki je obsegalo 28 tipkanih strani, se je razvila živahna razprava. Kot prvi se je prijavil k besedi predsednik sindikalne podružnice v Mariboru tov. Graifner. Govoril je o potrebi enotne organizacije zimskega dela, o prekrbi delavcev čez zimo in o organizaciji bifeja na centrali, predvsem ob važnejših konferencah.

Polde Ilvar je pozdravil skupščino v imenu kolektiva iz Skopja ter med drugim dejal, da se delavci v Skopju zavedajo odgovornosti, zato tudi do sedaj še niso imeli niti ure prostega časa. Nato je opisal podoben potek dela in življenje kolektiva.

Glavni direktor dipl. ing. Hugo Keržan je govoril o kadrovanju, o tehnični službi in o delu v prihodnjem letu. Ob zaključku je dejal: »Če pogledamo sedanje kapacitete, so le-te za prihodnje leto že zasedene. Zato priporočamo poslovnim enotam, da ob sestavi plana za leto 1964 upoštevajo pomanjkanje strokovnjakov ter temu primerno postopajo pri prevzemu del in se odločajo le za večje industrijske gradnje.

Ivan Žorž, gradbeno vodstvo Ljubljana, je menil, da različno izhodišče pri določanju točk ni pravilno ter predlaga, naj bi uvedli enoten sistem delitve za celotno podjetje. Nato je govoril o ustanavljanju obračunskih enot ter o potrebi po ustanovitvi specializiranih enot za ljubljansko podružnico.

Ignac Černadi, Koper, je dejal, da je trenutno največji problem fluktuacija delavcev, ki v Kopru bežijo v industrijo, kjer so boljši delovni in plačilni pogoji. Govoril je tudi o stanovanjskem problemu. Delavci stanujejo v starih barakah ter bo potrebno tudi v Kopru misliti na gradnjo samskega doma.

Drago Mandeljc, Ljubljana, je opozoril na kritično stanje pri gradnji družinskih stanovanj. Za stalne delavce bomo morali najti sredstva in zgraditi čimveč solidnih in cenovno stanovanj.

Vinko Vajt, predsednik centralnega delavskega sveta, je govoril o statutu podjetja, ki mora odražati težnje in želje celotnega kolektiva. Zato mora o statutu razpravljati sleherni proizvajalec. Nadalje je razpravljalo o delitvi dohodka, o notranjih odnosih, o mehanizaciji itd. ter dejal: »Zadnje čase vedno bolj poudarjamo, da hočemo ostati močno podjetje. Toda besede še niso dovolj. Treba bo postaviti enotne kriterije za poslovanje in nujno bo v večji meri združiti finančna sredstva za nabavo tako potrebne mehanizacije.«

Marnija Dežman, sekretarka Okraj. odbora Zveze komunistov centrale, je obširno govorila o poj-

movanjih in pojavih v medsebojnih odnosih ter delovnih razmerjih. Neurejenost medsebojnih in ekonomskih odnosov je večkrat vzrok za razna birokratska popačenja, za samovoljo in nezakonite postopke. Nato je govorila o postopku pri odločitvi, pri sprejemanju delavcev in o pravilniku o delovnih razmerjih.

Dipl. ing. Jože Uršič, pomočnik glavnega direktorja, je govoril o kadrih in kadrovalni službi podjetja, ki ji je treba dati v statutu podjetja pravilno mesto. Nato je razpravljalo o organizaciji obračunskih enot, predvsem pa o potrebi po ustanavljanju specialnih obračunskih enot po bazenih. Govoril je tudi o delu v inozemstvu in o sestavljanju 7-letnega perspektivnega plana.

Franc Horvat, predsednik mladine, da se bo morala tudi mladina dinkse organizacije podjetja, je delujoči v aktivno razpravo o perečih problemih podjetja, delitvi dohodka, o statutu itd. Govoril je tudi o izobraževanju mladine in o potrebnosti tečaja za mladinske funkcionarje.

Janez Škofic, varnostni tehnik podjetja, je govoril o varnostni službi v delovnih naseljih ter poudaril, da bo moral 7-letni plan predvideti tudi gradnjo stanovanj za delavce, in to ne tam, kjer je denar, temveč tam, kjer je potreba.

Josip Lipovec, pomočnik šefa gradbenega vodstva Ljubljana, je nadaljeval z razpravo o gradnji družinskih stanovanj in samskih domov ter dejal, da bi morali samske domove graditi v bližini mest in delovišč. Nato je govoril o strojniki in strojniški službi. Strojniki so vse premalo seznanjeni z delom. Vsekakor bo potrebno posvetiti več pozornosti vzgoji strojniki.

Jože Lorenčič, tehnični tajnik sindikalnega odbora, je tudi razpravljalo o gradnji stanovanj in dejal, da bo potrebno pri dodelitvi stanovanj določiti enotne kriterije.

Anton Martinšek, sekretar aktiva komunistov podjetja, je govoril o statutu podjetja, o investicijskem programu za leto 1964 ter o meha-

noopremljenosti podjetja. Med drugim je poudaril, kako manjka strokovnjakov, predvsem strojniki. Od 98 strojniki je samo 54 kvalificiranih. Za vzgojo novih SPO nima ljudi, poslovne enote pa jih ljubosumno čuvajo in pri tem vidijo le same sebe ne pa koristi celotnega podjetja. O mehanopremljenosti je dejal, da bomo morali najti posojilo in se tako skokovito opremiti s stroji, da bomo kos perspektivnim nalogam podjetja.

Iko Ravnikar, direktor finančnega sektorja, je dejal, da so za vsa potrebna sredstva ogromna finančna sredstva. Samo za mehanizacijo bi potrebovali okrog milijardo dinarjev, če bi hoteli pokriti najnujnejše potrebe podjetja. Kje so pa stanovanja in sorazmerni osebni dohodki! Nato je govoril o delitvi osebnih dohodkov ter naglasil pomen mesečnih obračunov in stimulacije za nagrajevanje po delu.

Lojze Capuder, predsednik republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije, je dejal, da je iz referata in razprave videti, da so cilji znani in jasni, toda pot do teh ciljev si večkrat preenostavno razlagamo.

Če izhajamo iz splošne ocene položaja gradbenih delavcev, moramo ugotoviti, da glede ekonomskega položaja še vedno zaostajamo za delavci drugih gospodarskih panog. Čeprav stopnja rasti produktivnosti ni bila majhna, moramo takoj ugotoviti, da napredka določene gospodarske panoge ni mogoče ocenjevati samo po stopnjah produktivnosti, ampak po položaju, življenjskem standardu proizvajalcev v tej panogi. Zato je nujno, da se na eni strani dvigne proizvodnost dela, na drugi strani pa da zagotovimo materialni interes proizvajalcev.

Večje proizvodnosti dela in višjega življenjskega standarda pa ne moremo doseči samo z množicami nekvalificiranih delavcev z nizkimi osebnimi dohodki, temveč z zadostnim številom strokovnih kadrov, sodobnimi metodami dela in z boljšo organizacijo dela.

Pa tudi brez strokovnih služb na centrali podjetja ne bomo dosegli zaželenega uspeha. Vztrajati je potrebno pri organizaciji strokovne službe, ki bo skrbela za stalno graditev notranje zakonodaje in sistema delitve dohodka po delu. Isto velja za kadrovske socialno službo, ki jo bo treba že enkrat dokončno priznati.

Strokovne službe so pomožni organi samoupravnih organov. Podpreti je treba tiste zahteve v podjetju, ki hočejo, da vsa dela prevzema v skladu s programom podjetja za to formirana služba na centrali — priprava dela. Le-ta pa mora do podrobnosti pripraviti vso organizacijo bodočih gradbišč, vključno osnovo za sklepanje skupinskih delovnih pogodb oziroma kompleksnih akordov na gradbišču.

Nato je pozdravil letno skupščino predstavnik gradbenega podjetja »Tehnika« Vladimir Asejev, ki je med drugim razpravljalo o potrebi po medsebojnem sodelovanju, predvsem na področju sindikalnega dela ter želel celotnemu kolektivu Gradisa pri nadaljnjem delu obilo uspehov.

Lojze Cepuš je govoril o izobraževanju in o organizaciji tečajev v letošnjem letu, o uresničevanju sklepov, o fluktuaciji delavcev itd. Ugotavljamo, da imamo kljub veliki fluktuaciji 60% stalnih delavcev, kar je nedvomno zaslug izobraževanja v zadnjih dveh letih in pa dodatka za stalnost. Predlagal je naj bi dodatek za stalnost še povečali.

Lado Janžekovič, šef komercialne službe PE Maribor, je razpravljalo o sistemu nagrajevanja v Mariboru. Sistemu mesečnih obračunov se je zelo dobro obnesel zato je predlagal, naj bi ga proučile tudi ostale poslovne enote. Če pa kdo najde boljše in stimulatívnejši način nagrajevanja, ga je poslovna enota Maribor tudi pripravljena sprejeti, je dejal.

Ob zaključku razprave je tov. Florjančič razdelil knjižne nagrade desetim zaslužnim članom sindikalnega odbora.

Lojze Cepuš

Predsedniki obratnih delavskih svetov pred fotokamero. Tretji od desne je predsednik centralnega delavskega sveta tov. Vinko Vajt

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. — Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani — Izhaja mesečno —

Bomo ukanili zimo, ali bo ona nas?

Odgovor je različen: nekateri bolj zaupajo vase, drugi pa v stoletno pratiko. Vsi pa se strinjajo s tem, da je najhuje takrat, kadar dobi žaba očala. Potlej se gode le tistemu, ki je na toplem.

Zima se bliža, jutranje temperature se že sučejo okrog ničle in padejo tudi izpod nje. Nemara bo še ta mesec zapadel sneg. No, lahko ga tudi ne bo. O tem naj pač sodijo vremenarji. Nas dosti bolj zanima, kako so se v posameznih poslovnih enotah pripravili na zimo. Ali bo tako, kot je bilo druga leta, ko so šli pač nekateri na plačan drugi na neplačan dopust, ali pa bo letos kaj drugače, smo se vprašali in ker na pamet nihče ni vedel odgovora, smo zavrteli telefon in poklicali vse poslovne enote.

● RAVNE: ŠE NIKDAR TAKO

Pripravili smo dva po petetažna stolpiča, v katerih bomo lahko delali vso zimo, je pripovedoval šef enote inž. Lojze Štok. V vsakem stolpiču bo po en termogen, s katerim bomo ogrevali prostore. Tako je preskrbljenih z delom okrog sto kvalificiranih delavcev čez vso zimo. Material bodo pripravljali pa v kleti.

Drug večji objekt, kjer bodo tudi neprekinjeno delali, je valjarna v železarni. V njej grade srednjo progno. Hala je zaprta in ogrevana, kjer bo zaposlenih 40 delavcev v vsaki izmed dveh izmen vso zimo.

Potlej je še nekaj manjših del. Vse skupaj pa je dela toliko, da bodo imeli delo vsi, ki so zdaj zaposleni. To je prvič v zgodovini te poslovne enote.

Zime se torej na Ravnah ne boje.

● KOPER: LJUDI NAM BO ŠE MANJKALO

Na oni strani žice se je oglašil šef sektorja Alojz Lovšin, ker je bil tovariš Gabrijelčič ravno na poti v Ljubljano, ko je zavril telefon.

Pri nas bomo nadaljevali z gradnjo atrijskih hiš, čez, potlej gradimo kondicionirano skladišče v luki in se pripravljamo na morebitno gradnjo luškega doma. Za zdaj je vreme kar ugodno in je upati, da ne bo kaj hujšega. Pa če bi se kaj takega tudi primerilo, za več kot teden, dva, v najhujšem primeru tudi tri tedne jih ne more zavreči zima, so dejali.

Zdaj jim ljudi še primanjkuje. Do novega leta morajo zgraditi 150 stanovanj v atrijskih hišicah, kar je dela za 250 ljudi. 38 stanovanj morajo oddati zadnjega marca prihodnjega leta. Pol kondicioniranega skladišča bi moralo biti gotovega tudi do novega leta, druga polovica pa najkasneje do konca februarja. Najmanj 50 ljudi bi še potrebovali, če bi vse to hoteli opraviti. Tako pa je stiska ta čas huda, so povedali v Kopru.

● ŠKOFJA LOKA: BOŽIČ VŠE VE

Glede hlodovine namreč. Tovariš Božič ve vse podrobno, ker namreč nismo lesna industrija, ampak obrat gradbenega podjetja, ne bomo dobili hlodovine, ne dajo nas v plan. Kako in kje jo bomo dobili, ne morem reči, je povedal vodja tesarske delavnice Stane Oblak.

Zanje je hlodovina dosti hujši problem kot zima, pa zato najraje o njej govorijo. Kaj bodo delali čez zimo? Če bo hlodovina, bo tudi delo, kakšno, bodo natančneje zvedeli čez štirinajst dni. Za mizarstvo se obeta posel v vrednosti okrog 60 milijonov dinarjev za vrstne hišice v Kopru, sicer pa živimo od naročil, ki pridejo sprti — kot vedno, je dejal tovariš Oblak.

● CELJE: SPREMLJAMO VREMENSKE NAPOVEDI

Sproti in stalno spremljamo vremenska poročila ter napovedi, ki vse doslej glasno zatrjujejo, da bo blaga zima. Kakšnih posebnih ukrepov v naši poslovni enoti še nismo podvzeli, je dejal šef poslovne enote inž. Drago Sever. Nekaj ljudi bo šlo na dopust kot druga leta, po sili razmer pa se je številčno stanje našega kolektiva že samo po sebi močno skrčilo.

V Rogaški Slatini bo delo tudi čez zimo, ker bodo objekt kmalu zaprli. Nekaj dela bo v bolnišnici, nekaj v Radečah, če ne bo prehud mraz, nekaj v stolpnici itd. V skrajnem primeru smo pripravljene pomagati tudi drugod.

Od decembra do februarja bodo priredili strokovne tečaje za pridobitev kvalifikacije in polkvalifikacije, predvsem za strojnike. »Zavedamo se, da bomo imeli toliko kadra, kolikor si ga bomo sami vzgojili,« je dejal tov. Sever.

● LJUBLJANA OKOLICA: NAJ ŽABA NE DOBI OČAL

Kakšnih posebnih del, primernih za čez zimo, nimamo, je povedal inž. Tone Pogačnik, šef poslovne enote Ljubljana okolica, čeprav nam dela ne manjka, saj imamo dela za čez 330 milijonov dinarjev. Stvar je pa taka, da je treba do konca leta izpolniti plan in smo na tesnem s časom. Bognedaj, da bi pritisnil mraz, kajti najhuje je, kadar dobi žaba očala. To pa se pravi, da je tak mraz, da še žabe v blatu zmrznejo.

Pomagali si bomo, če bo namreč pritisnila prava zima, tako da bomo poslali nekaj ljudi na dopust kot druga leta, saj ljudje že zdaj sprašujejo, kdaj bodo lahko šli. Se bomo že kako pretolkli.

O teh problemih je delavski svet že razpravljaj. Pod streho se dela v Koteksu pa za Avtoobnovo in nekaj režijskih del v Goričanah, kar navsezadnje tudi ni malo. Nekaj ljudi bodo poslali na tečaje, ki jih prireja center za strokovno izobraževanje v podjetju. Stroški so veliki, je dejal tovariš Pogačnik. Pa ponudbo so poslali Vevčam, da bi prevzeli nekaj dela tam, kjer bo tudi moč delati pozimi.

● MARIBOR: NA ZIMO MISLI POLETI

Dela na objektih smo že poleti tako planirali, je dejal inž. Ivan Lah, da smo si zagotovili v glavnem na vseh pomembnejših objektih nemoteno zimsko delo. O tem je razpravljaj tudi delavski svet poslovne enote. Kjer pa to ne bo mogoče, bodo premestili ljudi na tiste objekte, kjer bodo delali. V glavnem ljudi ne mislijo odpustiti.

Če bo pritisnil izreden mraz, bodo pač morali napraviti tako kot lani: nekaj ljudi poslati na reden, nekaj na izreden dopust. Delavski svet pa se je letos odločil še za novost. Tisti, ki niso bili vse leto niti bolni, niti nimajo kakšnega drugega izostanka, bodo dobili v takem primeru izreden plačan dopust. O višini plačila, bo delavski svet še posebej sklepal.

Material so že zavarovali pred mrazom in snegom. Nekaj ljudi nameravajo zaposliti še pri gradnji novega samskega doma, uredili pa bodo tudi betonarno za prefabricirane elemente.

Zlasti pa bodo zimski čas izkoristili za strokovno izobraževanje. Prek centra za strokovno izobraževanje so prijavili čez 300 ljudi (tristo!). Tečaje pa bodo tudi sami organizirali.

● JESENICE: STOLETNA PRATIKA NE LAŽE

Tovariš Božo Lukač, ki zdaj vodi to poslovno enoto, je bil precej pri roki. Če bo taka zima, kakršna je bila lani, bo hudo, je ugotovil. Huda tudi za nas, kajti na Belškem polju so bile sicer pokrite, niso pa še zaprte. Trudimo se, da bi jih zaprli vsaj s severne strani, da ne bi premočno pihalo. Pripravljamo pa betonarno, v kateri bomo agregat segrevali s termogenom, pa tudi deponijo je treba prekriti s ponjavo 20 × 20 m. Tako bo delo omogočeno tudi čez zimo, le da ne bi mraz preveč pritiskal.

Na Belškem polju je precej dela v rovu in bo pri tem delu zaposlenih okrog sto ljudi. Dalje je nekaj ročnih izkopov, če seveda ne bo pregloboko zmrzovalo. Dela je še na Bledu pa v Elanu in na cesti.

Dela ne manjka, le zima je neznana postavka. Stoletna pratika pa pravi, da bo mila. Računamo, da bo res.

● KRANJ: NA ZIMO SE PREMAKNIMO NA JUG

Šef te poslovne enote tovariš Ernest Rusjan je sprožil vsekakor zanimiv predlog: centrala podjetja naj bi vsako leto poskrbelo za kaj takega, kot je bil lansko leto Poreč. Mnogo problemov bi s tem rešili in ljudi bi si bolj zadržali, je dejal.

Sicer pa se tudi v Kranju pripravljajo na zimo. Nekaj dela imajo v tovarni »Sava«, potlej so prevzeli adaptacijo stare pošte, urejali si bodo skladišča in naselje, pri čemer bo tudi zaposlenih nekaj ljudi. Material so že pokrili, nekaj ljudi pa bodo poslali tudi na tečaj, da si bodo pridobili strokovno kvalifikacijo.

● KO LJUBLJANA: MI SMO NA TOPLEM

Seveda zima na delo v kovinskih obratih ne vpliva kdove kaj, ker je njihovo delo v glavnem v halah. Tovariš Jože Repše, šef obratov, je povedal, da imajo za prihodnje leto že sprejetih kleparskih del v vrednosti okrog 65 milijonov dinarjev za ostala pa čez sto milijonov. Razen tega je treba pristeti še remonte domačih strojev. Tako so delavnice v prvem polletju prihodnjega leta že polno zasedene. Dela je toliko, da se o normalnem sploh ne da govoriti, kaj šele da bi se pogovarjali o 42-urnem delovnem tednu. Če bi delali po 100 ur na teden, bi bilo premalo, je dejal.

Tile zadnji meseci v letu so najhujši, ker si vsi prizadevajo, da bi čim boljje spravili plan pod streho. Med težavami pa je najhujša tista z materialom. Zlasti primanjkuje barvnih kovin in izdelkov iz njih, da o črnem železu in ceveh niti ne govorimo. Že zdaj sklepamo pogodbe za prihodnje leto, da bi bili vsaj kolikor toliko oskrbljeni z materialom.

● LJUBLJANA: VELIKO UPANJE

O zimskem delu je razpravljaj delavski svet in tudi upravni odbor je nedavno sejo posvetil temu vprašanju. Pregledali so zmogljivosti in kakšne so možnosti za nemoteno delo čez zimo. Trudijo se, da bi to zagotovili na BI in v toplarni. Sklenili so, da bodo na objektih kurili in material segrevali.

Če pa bo zima le prehuda, bodo poslali nekaj delavcev na dopust, nekaj pa na zimski dopust s 70 odstotnimi prejemki. Odpovedati ne nameravajo zaradi zime nikomur. Obdržali bi radi vse delavce, saj jih bodo naslednje leto potrebovali kakih 300 več kot letos.

Material so dobro spravili. Tudi oni bodo poslali nekaj ljudi na tečaje, sicer pa inž. Štefan Mesarič, šef ljubljanske poslovne enote upa, da letos ne bo hude zime.

DOSEŽEN JE NOV USPEH

Beton po naročilu

V prizadevanjih, da bi v podjetju postopoma uvedli projektiranje visokovrednih betonov, smo dosegli nov uspeh. Ta uspeh pa ni dosežen samo v čisto tehničnem smislu, temveč ima tudi primeren komercialni efekt.

Na ljubeljski cesti je naše podjetje moralo zgraditi dva mostova, enega čez Bistrico in drugega za nadvoz čez ljubeljsko cesto. Oba objekta imata približno enako velikost in enake pogoje. Gradnja teh dveh objektov je bila zaupana dvem gorenjskim enotam.

Enota, ki je gradila most čez Bistrico, se je odločila, da bo betonirala na »tradicionalni« način, tj. da bo uporabila naravni gramoz, kakršnega pač dobi v gramoznici in da bo uporabila za napravo betona 315 kg cementa za m³ betona.

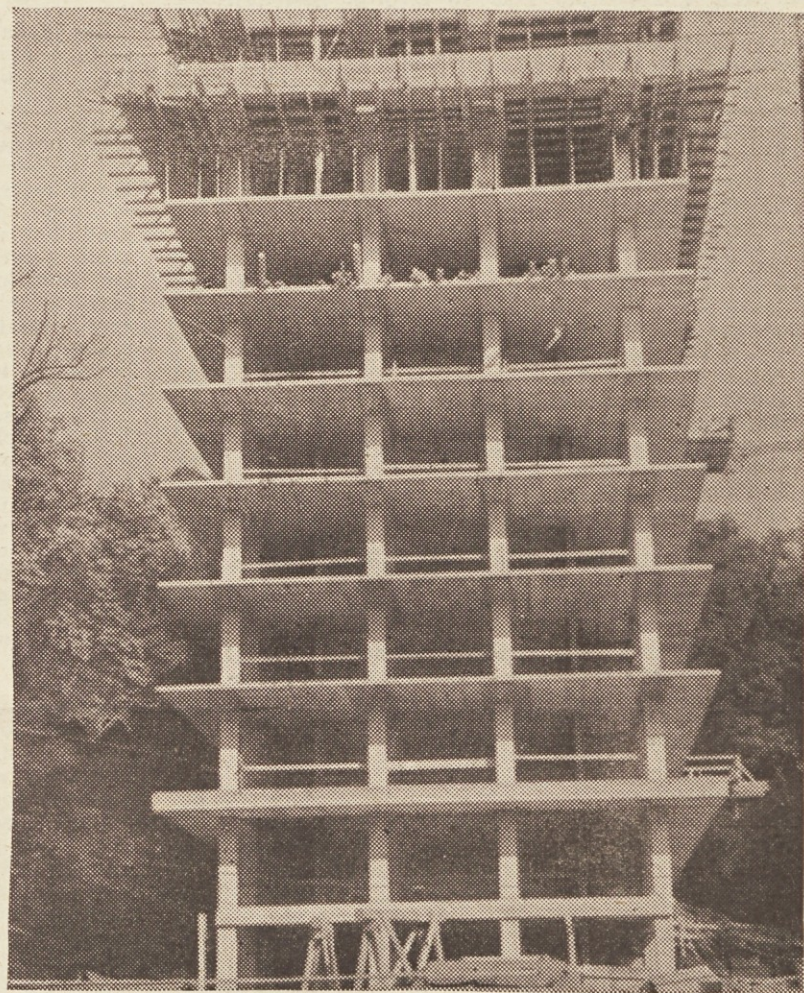
Druga enota, ki je gradila nadvoz, pa je gramoz v gramoznici oprala in frakcionirala; sestavo betona pa je zaupala operativnemu oddelku centrale podjetja. Po laboratorijskih preizkusih je ta določil sestav gramozu in količine cementa ter vode za posamezne marke betona.

Betoniranje s tako določenim mineralnim agregatom, cementom in vodo pa zahteva seveda precejšnjo vestnost in kontrolo pri delu, kar je bilo odlično izvedeno v sodelovanju med gradbiščem in med operativnim oddelkom.

Trud, ki je bil vložen v priprave in delo, se je izplačal. Naj samo povemo, da se je pri marki betona MB 300 prihranilo pri enem kubičnem metru betona 85 kg cementa, kar je dalo prihranek 32 ton cementa, to je ca. 600.000 dinarjev.

Rezultati preizkusnih korakov so pokazali pravilnost celotnega dela, saj so dosežene 28-dnevne trdnosti prekoračene za 10 do 30 odstotkov.

ing. Milivoj Sirceji

V Rogaški Slatini gradimo za zdravilišče novo »Terapijo« in se sedaj približujemo zadnji etaži. Sam objekt bo 12-nadstropen in skeletni, kar je razvidno iz slike.

Vsi, ki gradimo ta objekt, smo zainteresirani, da bi ga čimprej spravili pod streho. Tako bi potem lahko pozimi delali v zaprtih prostorih, kar se poredko dogaja v gradbeništvu, da bi namreč lahko s istim tempom delali pozimi kot jeseni.

Beton je ves viden za opaže imamo blejske opažne plošče, ki so se dobro obnesle. So seveda primer-

no drage, imajo pa to prednost, ker lahko z njimi dosežemo visoko kvaliteto betona.

Sam kraj je turističen, zaradi česar so osebni izdatki večji kot kje na drugih objektih. Tako nastanejo včasih težave pri delovni sili posebej pri NKD, ker raje drugje delajo, kjer je hrana cenejša. Kljub temu se zavedamo, da smo Gradisovci in bomo našo nalogo vestno izpolnili in pravočasno.

Lep pozdrav vsem članom kolektiva

Anton Petrovič

Stroji še vedno noč in dan brnijo na Belškem polju pri Jesenicah

XV. zasedanje DSP je bilo 7. novembra 1963 v Ljubljani. Sprejeli so naslednje sklepe:

1. Ugotovi se, da so bili sklepi XIV. zasedanja DS v celoti realizirani.
2. Poročilo predsednika UOP se vzame na znanje ter potrdijo sklepi V. in VI. seje UOP.
3. Na predlog UOP se sprejme in potrdi periodični obračun podjetja za tričetrtletje letošnjega leta z izkazanim:

	din
celotnim vnovčenim dohodkom	10.151.920.653
dohodkom	3.470.402.764
čistim dohodkom	2.949.842.349
čistim dohodkom za razdelitev	2.738.363.218
ostankom čistega dohodka	452.570.012

4. Potrdi se predlog UOP, da se z ozirom na doseženi poslovni uspeh poslovne enote od ostanka čistega dohodka, ki je namenjen za osebne dohodke, razdeli članom kolektiva ustrezen del in da sklep o razdelitvi po delavskih svetih poslovnih enot javijo z navedbo dneva izplačila do 15. 11. 1963 gospodarsko-financijski službi podjetja. Za izplačilo bo odprti PE poseben akreditiv.

5. V zvezi z variantnimi predlogi za enoten način nagrajevanja vajencev v podjetju naj PE do konca tega meseca sporočijo sekretariatu podjetja, s katero varianto se strinjajo. Na tej podlagi bo DS ponovno razpravljal in sklepal.

6. Z ozirom na dela, ki jih bomo v bližnji perspektivi prevzeli na zunanjem tržišču, sklene DSP, da se naše podjetje vključi v poslovno združenje »Tehnopolis«. Za člana UO združenja je imenovan ing. Uršič, namestnik pa ing. Gričar.

7. Glede na personalne spremembe in nezasedenosti mest v komisijah DSP se izvolijo naslednji tovariši:

v komisijo za sestavo in analizo pravilnika o del. osebnih dohodkih:

Zupančič Rajko, član;
v komisijo arbitražnega sveta:
Kuncj Peter, predsednik,
Keršič Ivan, namestnik predsednika;
v komisijo za sklepanje in odpoved del. razmerja na centrali:

Dimec Karel, član;
v UO Centra za izobraževanje:
ing. Kiler Mitja, predsednik;
v uredniški odbor Gradisovega vestnika:
odbor naj predlaga iz vrst kolektivov enega člana in da v potrditev DSP;
v komisijo za odobrenje posojil za gradnjo hiš:
Zupančič Rajko, član;
v komisijo za racionalizacijo:
ing. Peteln Alfred, član;
v komisijo za 42-urni delovni teden:
Cepuš Lojze, član.

8. K pravilniku o delitvi OD se sprejmejo naslednje spremembe pri določenih razponih točk za delovna mesta:

a) Iz nomenklature nazivov delovnih mest se izpustijo nazivi za glavnega konstruktorja in samostojnega konstruktorja in ostane samo naziv konstruktor pod uslužbenci z visoko strokovno izobrazbo in nazivom v točkah od 450–560. Delovno mesto referent za mehanizacijo se vpiše pod uslužbenca z visoko strokovno izobrazbo in v razponu točk 450–560.

b) Merila za določanje višine točk šefom PE se spremenijo in so naslednja:

gradbene realizacije	točk
do 400 milijonov	700
od 400 do 600	750
od 600 do 800	800
od 800 do 1100	850
od 1100 do 1400	900
nad 1400	950

Šefu poslovne enote, ki ima nad 1400 milijonov gradbene realizacije, se prizna za vsakih nadaljnjih 300 milijonov še 50 točk.

c) Za tehnične pomočnike se sprejmejo naslednja merila za določanje točk v razponu:
pri gradbeni realizaciji do 400 milijonov PE nima teh. pomočnika (Nadaljevanje na 5. strani)

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri centrali podjetja

razpisuje

na centrali podjetja naslednja prosta delovna mesta

1. vodja inozemskega tržišča,
2. več kalkulativov za kalkulatorski oddelk centrale podjetja,
3. tehničnega tajnika sindikalnega odbora podjetja.

Kandidat pod točko 1.
a) Kandidat bo moral podrobno proučiti zunanje tržišče in pogoje dela v tujini;
— stalno spremljati konkretne možnosti za nastop našega podjetja na zunanjem tržišču;
— sestavljati realne ponudbe za prevzem takih del in pripraviti sklenitve pogodb;
— po prevzemu dela voditi kot poslovni vodja enote v inozemstvu (manager) prevzeto delo do uspešnega konca;
— organizirati delovno ekipo za uresničitev teh nalog.

b) Kandidat mora biti diplomiran inženir, diplomiran ekonomist ali pa mora imeti višjo izobrazbo z najmanj 10-letno prakso. Znat mora vsaj enega izmed tujih jezikov.

Pri izbiri bodo imeli prednost kandidati, ki so že dalj časa zaposleni v podjetju, ali da imajo že nekaj prakse v delu na zunanjem tržišču.

Osebnih dohodki bodo določeni po posebnem sklepu UO podjetja.

Kandidat pod točko 2.
Diplomirani inženir ali gradbeni tehnik z nekaj prakse. Prijavijo se lahko tudi začetniki, ki imajo veselje do kalkulatorske službe.

Kandidat pod točko 3.
Končnana srednja ali politična šola z nekaj prakse, znanje stenografije in pisanje na pisalni stroj.

Prošnje pod točkami 1, 2 in 3 je s kratkim opisom o dosedanjih zaposlitvah vložiti v kadroviski oddelk centrale podjetja najkasneje do 15. decembra 1963.

Interna specializacija - kako, kje, kdaj?

Naš kolektiv naj bi postal — lev v skoku. Tako je zadnjič povedal v intervjuju predsednik našega upravnega odbora ing. Saša Skulj. Gre za to, da postane naš kolektiv bolj dinamičen, bolj mobilni in elastičen, sposoben za hitro uresničenje tudi zelo velikih nalog.

V tem je naša perspektiva. To je vodilo, tista rdeča nit, ki naj bi postala vseskozi jasno vidna v našem bodočem statutu.

Pot do teh ciljev pa vodi skozi — specializacijo. O tem, da bo treba specializirati tudi naše vrste, je bilo že večkrat govora, zadnje čase so te govorice vse pogostejše.

Vprašanje pa je — kako, kje in kdaj? Kako pristopiti v specializacijo (ali v celoti ali delno), kje naj specializiramo posamezne enote in kdaj bi bilo to smotno — to so osnovna vprašanja, pred katerimi stojimo. O teh problemih so povedali svoja mnenja nekateri naši vodilni strokovnjaki.

INŽ. SAŠA SKULJ:

Premagati bo treba vrsto predsodkov

Res je, da je danes po vsem svetu v naprednih, industrijsko razvitih državah tudi gradbeništvo že močno specializirano. Samo v zaostalih delih poznamo takšno klasično gradbeništvo, kot ga imamo še marsikje pri nas, kjer so pravzaprav na nekem gradbišču vsi ljudje za vse posle — torej neke vrste nizko produktivni »svaštarije«. Sodobno delo pa terja delitev, specializacijo, ki lahko edina zagotovi visoko produktivnost. Seveda bo moral tudi naš delovni kolektiv po tej poti. Ta usmeritev se je v našem podjetju že delno začela, seveda pa jo je treba jasneje začrtati v statutih, postati mora osnovna orientacija perspektivnega razvoja.

Dosedanje izkušnje — in tudi v prihodnosti verjetno ne bo šlo vse gladko — nam kažejo, da v nekaterih bazenih od časa do časa začne primanjkovati del. Nasploh opazimo, da se na nekaterih področjih odpirajo ogromne možnosti novih del, drugje pa znatno manj. Skratka, to pomeni, da moramo biti bolj elastični, bolj mobilni in dinamični, da se moramo hitreje prilagajati potrebam trga, da moramo iskati in dobiti delo tam, kjer se nam ponuja. Z bazensko organizacijo, ki je togo zasidrana v svojih bazenih, pa je to nemogoče.

Kot sem že rekel, se je specializacija v našem kolektivu že začela. Imamo že specializirane — vsaj do neke mere — železokrivce v Ljubljani in Mariboru, v Ljubljani imamo tudi centralno betonarno. Nadaljnje specializacije bodo morda tele: tesarske grupe, posebna grupa za nizke gradnje, za stanovanjsko gradnjo in podobno. Seveda pa mora biti to prava specializacija. Ne gre samo za to, da bi na primer zdaj združili vse betonarje v neko enoto in rekli: »Tako, to je zdaj specializirana

enota betonarjev.« Taka specializirana enota mora ne samo izdelovati kvaliteten beton, marveč ga mora tudi s kamioni prevažati in z vibratorji vgrajevati. To je prava specializacija.

Prednosti specializacije so že znane. Specializacija nujno vodi do višje produktivnosti in s tem do boljših ekonomskih rezultatov. Zakaj? Prvič so v takšnem sistemu boljše izkoriščena osnovna sredstva — stroji in orodja. Delovni proces je kontinuiran, zaradi večje izurjenosti in spretnosti je delo ljudi bolj strokovno. V taki organizaciji je tudi lažje evidentirati stroške, večji so prihranki na času. In slednje so take specializirane enote zelo mobilne, lahko jih po potrebi hitro premeščamo iz kraja v kraj.

Seveda pa prehod v specializacijo ne bo enostaven. Ljudje smo že po naravi več ali manj konservativni, komodni. Zato bo treba premagati kup predsodkov, saj se vsaka novotarija sprva težko uveljavlja. Ljudje so navajeni delati po nekem starem, ustaljenem načinu, po neki inerciji — in — zakaj bi se mučili in trudili, če gre tudi po starem, tako kot so delali že naši očetje in dedje, mirno, lagodno, brez truda in brez posebnih naporov.

Reorganizacija, ki jo bo terjala specializacija, pa ne bo lahka reč. Zlasti bo to velik napor za tehnične kadre. Zato je jasno, da ob teh stvareh nihče ne vpije »Hura!« Specializacija terja dovršeno organizacijo, vse mora biti temeljito, uskladenost. Skratka, organizacija v takem sistemu je precej zapletena in šele, ko se bo po novem sistemu vse uteklo, se bodo ljudje privadili delati tudi na nov način. Do takrat pa bo treba premostiti še marsikatero večjo in manjšo oviro.

INŽ. BORUT MAISTER:

Več prednosti kot slabosti

Pri nadaljnjem izboljšanju organizacije v gradbeništvo in zlasti v našem podjetju čisto nalezimo na vprašanje, ali naj bi začeli uvajati specializirane delovne enote, ki bi vpravljale našega doseganega omenjeno, tudi pri nas. Pri razmišljanju o tem se lahko opiramo na izkušnje, ki jih imajo nekatera pomembna gradbena podjetja, ki so ta sistem vpeljali že pred daljšim časom, na lastne izkušnje se pa lahko naslanjamo v zelo omejenem obsegu. Pred energičnejšimi posegi nas zadržuje tradicija našega dosedanjega načina dela, deloma pa tudi specifične razmere, v katerih se nahajajo posamezni »Gradisovi« kolektivi.

Princip delovanja specializiranih enot naj bi bil naslednji:

Specializirane enote naj bi na raznih stavbah prevzemale le dela svoje ozke specializacije: zidarska, tesarska, betonerska itd., ter bi bile razporejene centralno s strani

obravnavane, kar se tiče finančne stimulacije, kot ekonomske enote. Posamezna stavbišča bi pa imela v svojem sestavu le omejeno delovno silo, ki je najnujnejše potrebna za vzdrževanje stavbišča in drobna dela. Šefi stavbišč bi naročali dela pri specializiranih enotah ter jih usklajevali. Glavna njihova dolžnost bi bila koordinirati delo enot, nadzirati kvaliteto dela ter obračunavati izvršeno delo proti investitorjem in pregledovati in potrjevati obremenilne račune specializiranih enot. V delokrog šefov stavbišč bi še nadalje spadalo vodenje obrtniških del ter kontakt z nadzornimi organi in investitorji. Podobno imajo organizirano delo pri podjetju »Rad« v Beogradu.

Opisani sistem ima v glavnem naslednje prednosti:

1. Kvalificirana delovna sila se v času sezone boljše izkorišča, ker bi bila razporejena na delo svoje ožje strokovnosti.

2. Kvaliteta dela bi se izboljšala, ker bi vodje specializiranih skupin skrbeli samo za omejen delokrog ter bi bili v stalnem nadzornem kontaktu s svojimi delavci.

3. V okviru posameznih enot bi se novi kvalificirani delavci bolje izučevali in vzgajali. Posamezne delovne strokovnjake bi se moglo zaposlovati samo na specialnih delih in tako njihovo strokovnost še stopnjevati.

4. Vodstvo poslovnih enot ali podjetja bi lažje razporejalo svoje kapacitete ter ne bi bilo mogoče uveljavljati morebitne samovolje obračunskih enot. Forsiranje posameznih enot se da bolje izvajati.

5. Drobna in srednja mehanizacija bi bila boljše izkoriščena, ker bi to uravnale specializirane enote same, ki bi bile za to ekonomsko zainteresirane.

6. Omogočeno je boljše in pravičnejše tarifieranje.

Slabe strani dela s specializiranimi skupinami pa so naslednje:

1. Vsa dejavnost v podjetju ali poslovnih enoti mora biti izredno skrbno planirana ter je treba vse zadolžitve poznati že znatno prej. Vsaka ne-

pričakovana sprememba ima za posledico precejšnjo zmedo in neuravnovešenost med specialnimi enotami.

2. Za dobro funkcioniranje tega načina dela je potrebno večje število tehničnih kadrov, kajti potrebujemo sposobne kadre v planskem oddelku oziroma pri pripravi dela, stavbovodje in delovodje na stavbiščih ter enake strokovnjake pri vodstvu specializiranih enot.

3. Specializirane enote morajo sestavljati delavci, ki so vsi pripravljeni potovati od stavbišča do stavbišča, iz kraja v kraj. Na vseh dislociranih stavbiščih je treba urediti vse potrebno za prehrano in nastanitev večjega števila delavcev.

4. V primeru pomanjkanja dela oziroma v mrtvi sezoni je specializirane skupine težko primerno zaposliti, ker bi se jih branila vsa stavbišča.

Če ocenjujemo prednosti in pomanjkljivosti obravnavanega sistema, so prednosti vse kakor očitne in je ta način tehnično tudi naprednejši.

Menim, da je treba začeti intenzivnejše proučevati možnost uvajanja specializiranih enot v »Gradis« ter sestaviti ključ za njih poslovanje. Ne bi bilo uместno preiti novsod na nov sistem, ne da bi ga prej praktično preizkusili.

»Gradis« je sicer take specializirane enote v malem obsegu že uvedel in sicer tam, kjer je to narekovala nujna potreba. Če dalj časa imamo poslovno enoto strojno-prometnega obrata, ki sicer ne prevzema kompleksnih del, temveč jih le izvaja; večina poslovnih enot ima zaključene železokrivske skupine, ki poslujejo po principu specializiranih enot.

Poskus poslovanja s specializiranimi enotami naj bi se izvedel na kaki poslovnih enoti, ki deluje na manjšem zaključnem teritoriju, kjer tamkajšnje delavstvo ni navezano na ožji okoliš, temveč je pripravljen čisto spreminjati kraj svoje zaposlitve.

Ugodno bi bilo izbrati tako poslovno enoto, ki nima preveč raznoliškega dela. Po uspelem poskusu na taki enoti bi brez rizika polagoma prešlo celotno podjetje na sistem specializiranih enot.

INŽ. ALFRED PETELN:

Specializacijo morajo ljudje sprejeti

Specializacija v okviru podjetja je nujna in že gremo v to smer, čeprav ie to delo pravzaprav šele v povojih. Tako smo že začeli specializirati pripravo dela, čeprav je seveda začetek še skromen, saj dela v tem oddelku trenutno šele 5 ljudi. Vendar pa bo prihodnje leto že storjen korak naprej — upam, da bomo imeli v pripravi dela takrat že 8 strokovnjakov.

Po vsem svetu gre tudi gradbeništvo v to smer — torej v specializacijo — kot moderna industrija. Gradbeništvo je danes že tako razčlenjeno, da ne morejo več vsi vse delati, da ne more več biti »svaštarija«, ko imamo 30 ali 40 ljudi na nekem gradbišču in ti ljudje najprej kopljejo temelje, potem delajo opaže, betonirajo, krivijo armature in podobno. Nekatera velika beograjska podjetja — »RAD«, »KOMGRAP«, »KONSTRUKTOR« in še nekatera — so že šla po tej poti. Seveda pa s tem ne mislim zagovarjati slepega kopiranja domačih ali tujih vzorov, ker ima »Gradis« svoje specifičnosti in jih bo treba pri nadaljnjem razvoju upoštevati.

Katero prednost bi imela specializacija? Predvsem je takšno podjetje s specializiranimi enotami zelo mobilno, enote lahko hitro odhajajo z enega gradbišča na drugo. Poveča se produktivnost in izboljša kvaliteta del, ker so delavci resnični specialisti, bolje lahko v takih enotah izkoriščamo proizvodna sredstva, bolje lahko analiziramo slabosti in zajemamo stroške. V končni fazi pa se mora se-

veda pokazati tudi večji ekonomski učinek.

Kot sem že omenil, gremo že v pripravi dela — v prvi fazi izgradnje — na specializacijo. Menim, da je pri nas sploh vodilni kader nesmotno razporejen, nedvomno je škoda, da imamo vrsto inženirjev in sposobnih tehnikov zaposlenih na gradbiščih, čeprav bi nam neprimerno več koristili v pripravi dela. Sploh vidim uspeh predvsem v dobri, skoraj znanstveno dognani centralni pripravi dela. Če je namreč centralna priprava dela dobra, se pozitivne izkušnje prenašajo na vsa gradbišča oziroma na vse poslovne enote, ki so v našem kolektivu. Seveda pa so v pripravi dela določene težave, zlasti kadrovske. V glavnem je tu zbran mlad kader, ki potrebuje najmanj tri leta, da si pridobi vsaj najpotrebnejše izkušnje. Delamo pa v pripravi dela samo po naročilu, torej za tiste enote, ki naše delo želijo in naročijo. Če bi karkoli ljudem vsiljevali, bi ta sistem samo diskreditirali.

Prvi zametki specializiranih enot so torej že tu. V Ljubljani bomo lahko že prihodnje leto specializirali tako, kot je treba železokrivce in betonarno, v Šoštanj pripravljam centralno betonarno, tudi v Kopru bodo ustanovili specializirane enote.

Seveda bo pri tem nastopilo nedvomno dosti težav. Vsaka novotarija najde svoje nasprotnike; spomnimo se samo, koliko je bilo odpora proti centralni betonarni, zdaj so se je pa ljudje že navadili.

(Nadaljevanje na 5. strani)

inž. Borut Maister

Z nogometom so odšle tudi šale

Muja pozna prav gotovo pol »Gradisa«. Poznajo ga vsi šoferji, vsi nabaoni referenti in tudi marsikateri šef. Kako tudi ne, saj je že več kot 15 let v našem kolektivu. Njegovo delovno mesto — centralno skladišče na Smartinski cesti v Ljubljani.

Sicer pa je »Mujo« samo spomin na partizansko leta; v uradnih dokumentih piše — Mavricij Racnikar. Toda v našem podjetju vsakdo ve samo za ime — Mujo.

»Začel sem leta 1948 kot delavec v skladišču«, je pripovedoval. »Pozneje sem postal — kot se pravi — čato.«

»Kakšen — čato?«

»No, pisar«, je razlagal. »Knjižil sem celoten promet v skladišču.«

»In zdaj ste šef?«

»Hm, na papirju že«, se je namuznil. »Ko pa pr manjkuje ljudi, mora šef dostikrat zavijati rokave in sam poprijeti za delo.«

»Kaj vam povzroča največ preglavic?« Brez pomisleka je odvrnil, da pomanjkuje kamionov. Včasih pridejo vagoni popoldne, včasih tudi zvečer in celo ponoči. Takrat skoči na kolo in obleze vse ljudi, da gredo raztovarjati. Pravi, da je že kar prirasel na kolo.

»Imamo urejeno dežurno službo popoldne. Vsak drugi dan sem dežurni, vrh tega pa še nadomeščam tovariša, ki je bil premeščen v Skopje.«

»To pomeni, da sijajno zaslužite, saj delate za tri ...«

Spet se je skrivnostno namuznil. Potem je dodal, da ima obljubljen pomoč.

»Rekli so mi, da bom dobil imenitno, sijajno delovno moč«, se je smejal.

»Takšno kot je tista«, sem namignil proti plakatu, na katerem je bila naslikana mična predstavnica nežnega spola.

»Če bi bila takšna, bi dežural še ponoči«, se je hitro odrezal Mujo.

»Poslušajte, Mujo«, sem spet vprašal, »znani ste kot šaljivec. Ali še razderete tu in tam kakšno okroglo?«

»Ja, veste ko sem igral nogomet, takrat je še bilo veselo. Igral sem pri »Krimu« v prvem moštou srednjega krila. Leta 1950 sem bil v najboljši formi. Takrat smo večkrat uganili kakšno šalo. Zdaj pa ni več časa. Z nogometom so odšle tudi vse šale in vici ...«

Malo se je zamislil in spet povzel.

»Ja, to so bili časi. Spominjam se Janžekoviča, ki je igral pri Braniku. Večkrat sem ga po nogah ...«

»Pa vam je vrnil milo za drago?«

»O, to pa ne. Se mi je raje umaknil.« (Upajmo, da zaradi te izjave ne bo prišlo med omenjenima tovarišema do prekinitve »diplomatskih odnosov«.)

»No, pa tovariš Janžekovič še kaj kuha jezo na vas zaradi tistih nog?«

»Kje pa! Sva prijatelja. Včasih mi celo pošlje kakšno buteljko — za spomin.«

»Mujo, pod katero edinico pa pravzaprav spadate?«

»Zdaj smo pod centralo. Prej smo bili pod centralnimi obrati, pod Ljubljano in ne vem že, kako je vse to bilo. Tako kot so se menjavali šefi tam zgoraj, tako se je spreminjalo pri nas.«

»No, pa če ste zdaj pri centrali, vam gotovo ne gre slabo. Kaj pa tista velika blagajna za vašim hrbtom?« sem bil vztrajen.

»Ta je pa popolnoma prazna«, se je spet veselo nasmejal Mujo.

lizirane tesarske enote in morda še katere.

Te specializirane enote morajo biti — kot sem poudaril — zelo dobro opremljene. Morajo imeti moderne stroje in z njimi upravljati. Taka enota mora imeti vsaj 50 ali še več ljudi, tako da lahko naredi »hudiča in pol«, ne pa da samo »hauzira« po gradbišču. Poslovala pa naj bi nove specializirane enote po svojih cenah, po enotnih internih planskih cenah.

Kot rečeno, je predvideno, da bi s prvimi takimi enotami že startali v začetku novega leta. Seveda bo treba betonarno v Ljubljani modernizirati, jo čimbolj avtomatizirati, da bo dajala res kvaliteten beton, ker bomo delali po frakcijah z modernimi dozirnimi napravami. Tudi železokrivski obrat bo treba modernizirati, zagotoviti bo treba objekte, kjer bo omogočeno tudi delo pozimi, poskrbeti bo treba za transportna sredstva za odvoz železa in podobno. Enako bo treba opremiti tudi bodoče specializirane enote zidarjev, tesarjev in drugih.

Tak sistem dela bo prav gotovo prinesel vrsto prednosti. Predvsem bodo tu delavci dobili materialno osnovo za uspešnejše delo. Z boljšo organizacijo bo prišlo do boljše izkoriščenosti kapacitet, ker je treba zagotoviti delo skozi celo leto čimbolj enakomerno. Ljudje se bodo svojemu delu bolj privadili, postali bodo resnični specialisti. Tako bo tudi kader bolj izkoriščen. Ljudje bodo imeli vedno dovolj in v enakomerni meri dela. To bo pravzaprav nadaljina stopnja akorda, neke vrste skupinski akord. Seveda pa terja tak sistem dela kontinuiteto, stalno in enakomerno delo. Take enote nikakor ne bodo smele ostati brez dela, ne bo pa nikoli problem takšno enoto premestiti z enega gradbišča na drugo. Zato se bojim majhnih bazenov; takšne specializirane enote bomo lahko formirali samo v velikih bazenih, kjer se ni bati, da bi zmanjkalo dela, kjer se ni bati motenj. Če bo zmanjkalo dela na tem ali onem objektu, ga mora biti vedno dovolj drugje, tako da te enote sploh nimajo »sušnih« mesecev.

In še nekaj se mi zdi važno pri takšni specializaciji: zelo ostro se bo treba držati pogodbenih rokov in nalog, ki so pogodbeno dogovorjene. Doslej smo imeli več primerov, da pri takšnih delno specializiranih enotah ni šlo vse po planu, po načrtih in sploh tako, kot smo se dogovorili. Prvič bo takšna enota odgovorna za kvaliteto svojega dela, prav tako pa tudi za pravočasen rok dovršitve. Menim, da bomo morali v prihodnje vpeljati zelo ostre penale, ki naj jih plača ne samo takšna specializirana enota, marveč naj krepko zadenejo tudi vodstvo enote, če ne bo le-ta do roka opravila svojih nalog. Za tiste, ki bodo svoje delo kvaliteto opravili, pred rokom, pa bo seveda treba pripraviti ustrezne, spodbudne premije.

nove enote opremo z moderno opremo.

Nekateri se zavzemajo za takšno spremembo v našem podjetju kar čez noč. Zdi se mi pa, da je to treba pripraviti postopno, bolj evolucijsko, ne kar na vrat na nos. Seveda moramo odločno iti v to smer, ki edina zagotavlja perspektivo in napredek, saj vemo, da tako gradimo že v vseh naprednih državah. Prihodnje leto bomo že usposobili vse dve ali tri takšne specializirane enote — železokrivce in betonarje v Ljubljani in obrat železokrivcev v Mariboru, kjer so že dani zametki za takšne specializirane enote. Razen tega imamo v Ljubljani tudi zametke bodoče specializirane enote za nizke gradnje; to je enota, ki je lani delala na vozlišču, letos na ljubeljski cesti, pa tudi prihodnje leto bo zaposlena na gorenjski cesti. Tudi v koprskem bazenu se pripravljajo na podobno reorganizacijo, na neke vrste interno specializacijo, kar je prav gotovo po svoje zanimiv poskus; to kaže na pogum ljudi, ki vidijo, da je treba nekaj ukreniti. V prihodnosti bo treba tudi misliti na specializirane enote za stanovanjsko izgradnjo, na specia-

skih učinkov in tudi glede organizacije.

Seveda pa moramo na tak sistem preiti postopno. Ljudje morajo sistem sami sprejeti, nikakor ga ne smemo vsiljevati. Bistveno je, da se ljudje navežejo na svoje delo, ne pa na svoj objekt v okviru nekakega bazena. Če bomo to dosegli, smo uspešni.

drugo, iz enega okolja v drugo.

Bistveno, kar moramo doseči pri specializaciji, je to, da formiramo popolnoma nove, samostojne in močne obrate, ki jih opremo s sodobno mehanizacijo in jim ta osnovna sredstva tudi izročimo v upravljanje. Torej, če bi hoteli enostavno združiti tesarje ali železokrivce ali pa zidarje — vsako grupo po stroki — in bi rekli: to so pa zdaj specializirane enote — ne bi dosegli nikakršnega napredka. Osnovno je torej, da menjamo celoten sistem dela, da preidemo na modernejši sistem dela. To pa seveda terja, kot sem že rekel, da

(Nadaljevanje s 4. strani)

Ljudje so tudi komodni, navezani na svoj kraj. Mnogi delavci imajo svoje ohišnice, kjer radi popoldne delajo, marsikdo v prostih urah lepo zasluži s »fušanjem«. Vse to bo treba postopoma premagati. Specializacija bo prinesla prednost glede ekonom-

INŽ. JOŽE URŠIČ:

Gre za povsem nov sistem dela

Specializacija je v bistvu boljše, popolnejša organizacija, smotnejša delitev dela. V tem vidim edino možnost, da postane podjetje mobilnejše, bolj dinamično, bolj udarno — sposobno da ti najtežje naloge opravi v izredno kratkem času. Razen tega lahko samo takšna specializacija pripelje do ustaljenosti kadra v enotah. Specializirane enote so namreč stalne, eni in isti ljudje so skupaj, vedno pod istim vodstvom. Danes pa je že problem, če hočeš premestiti nekaj ljudi v okviru sektorja, kaj šele iz ene ekonomske enote v drugo. Ljudje nimajo radi, da jih premeščamo iz ene enote v

(Nadaljevanje s 4. strani)

gradbene realizacije	točk
od 400 do 600	650
od 600 do 800	675
od 800 do 1000	700
od 1000 do 1200	750
od 1200 do 1400	800
nad 1400	850
č) Za komercialne šefe se sprejmejo merila za določanje točk v razponu:	
pri celotni realizaciji PE	550
od 400 do 600 milijonov	600
od 600 do 800	625
od 800 do 1000	650
od 1100 do 1400	675
nad 1400 milijonov	700

V poslovnih enotah, kjer je ločena komercialna služba od računovodstva, ima lahko šef največ 650 točk.

d) Za delovna mesta knjigovodje osnovnih sredstev se sprejme razpon od 320 do 400 točk.

Pri uslužbenih s srednjo strokovno izobrazbo v razponu 320 do 400 točk, se pri delovnem mestu »materialni knjigovodja« pripiše beseda »samostojni«, pri delovnih mestih v razponu od 292 do 365 pa se vpiše delovno mesto »materialni knjigovodja«.

e) Zavrne se predlog SPO Ljubljana za stimulatивно nagrajevanje strojnikov in naj se obdrži že sprejeti način nagrajevanja v pravilniku o delitvi OD SPO, obrat pa naj pripravi event. spremembo v razponih.

9. Odobri se odstop konzolnega dvigala, nosilnosti 250 kg, Zveznemu centru za izobraževanje inštruktorjev v gradb. Ljubljana s tem, da se neodpisani del vrednosti osnovnih sredstev v znesku 48.137 din fefundira v breme sklada skupne porabe podjetja.

10. Prošnji občinske gasilske zveze Ravne na Koroškem za odkup motorne brizgalke se ne ugi.

11. Za zagotovitev potrebnih sredstev za plačilo obveznosti je potrebno posvetiti vso skrb pravočasni izterjavi po-

loženih situacij. Terjatve iz tega naslova so narasle z oktobrskimi situacijami na 1,5 milijarde.

12. Izvršen je bil pregled zaključnega računa za leto 1962 in izdana odločba o tem pregledu dne 14. oktobra 1963. Na podlagi popravkov in sprememb v tej zvezi pri delitvi čistega dohodka sprejme delavski svet podjetja v smislu odredb 13. člena zakona o sredstvih gospodarskih organizacij sklep, da se razlika pri razdelitvi čistega dohodka na neobveznem rezervnem skladu v višini 54.914 prenese na poslovni sklad podjetja.

13. Odobrena investicijska sredstva za poslovno enoto gradbenega vodstva Ravne se razporedi in odobri gradnja:

a) za samski dom III. se koristijo tale sredstva iz prodaje stanovanj gradbenega vodstva	
Maribor	7.500.000 din
posojila stanovanjskega sklada občine Ravne	10.000.000 din
skupaj	17.500.000 din

Za ostanek bo v letu 1964 preskrbeti posojilo ali lastna sredstva.

b) za gradnjo upravnih prostorov se koristi že odobrena sredstva do zneska 20.000.000 din.

Delavski svet podjetja dovoljuje gradnjo do višine razpoložljivih sredstev.

14. Komercialni službi podjetja se za akviziranje poslov odobri v okviru režijskih stroškov podjetja okoli 15 milijonov dinarjev. O uporabi je treba poročati delavskemu svetu podjetja.

15. Odobri se brezplačni prenos osnovnih sredstev ukinjene delavsko uslužbenske restavracije »Ilirija« na SZDL Ljubljana v skupni osnovni vrednosti 1.812.468 din in neodpisani vrednosti 219.046 din, ki se nadomesti iz ustreznih skladov.

16. Odobri se prenos sredstev skupne porabe iz samskega doma, Mislejeva, Ljubljana na osnovna sredstva gradbenega vodstva Ljubljana (brzoparilnik) v znesku 24.011 din.

Overovatelj:
Ing. Mitja Kiler

Predsednik DSP:
Vinko Vajt

Sklepi UOP

VI. seja upravnega odbora podjetja je bila dne 6. novembra 1963. Sprejeli so naslednje sklepe:

1. Sklepi V. redne seje UO so bili izpolnjeni, razen sklepov št. 3) in 4), kar je v teku. Sklep pod št. 6) — nabava televizorja — je v teku. Televizor je pripravljen in bo še v tem tednu odposlan gradbenemu vodstvu v Skopje.

Sklep pod št. 5) se dopolni in popravi ter se glasi:

Pri centrali podjetja se uvede delovno mesto vodje zunanjega tržišča v rangu direktorja služb ali šefa večjega gradbenega vodstva z ustreznimi prejemki. Naloge osebe na tem delovnem mestu bodo:

— podrobno proučiti zunanje tržišče in pogoje dela v inozemstvu, zlasti v deželah, ki prihajajo za naš nastop v pošteve;

— zasledovati konkretne možnosti za nastop na zunanjem trgu;

— sestaviti realne ponudbe za prevzem takih del in pripraviti sklenitev pogodbe;

— urejevati razne probleme in formalnosti doma v zvezi z nastopom na zunanjem trgu;

— po prevzemu dela voditi kot poslovni vodja enote v inozemstvu (manager) prevzeto delo do uspešnega konca;

— organizirati delovno ekipo za uresničitev gornjih nalog.

Centrala podjetja se pooblašča, da to delovno mesto javno razpiše.

2. Soglasno se sklene predlagati delavskemu svetu podjetja, da sprejme in potrdi periodični obračun za triletnje 1963 z izkazanim:

	din
— celotnim vnovčenim dohodkom	10.151.920.653
— dohodkom	3.470.402.764
— čistim dohodkom	2.949.842.549
— čistim dohodkom za razdelitev	2.738.363.218
— ostankom čistega dohodka	452.570.012

3. Komisija DSP za sestavo in analizo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov naj do prihodnje seje UO podjetja sestavi variantni predlog pravilnika o nagrajevanju po delu, katerega naj pripravi na podlagi izkušenj poslovnih enot ter pravilnikov, ki se v praksi že izvajajo. Na podlagi tega naj se izdela okvirni pravilnik za celotno podjetje, ki ga bo upravni odbor predlagal DS v potrditev.

Upravni odbor naj na eni prihodnji sej posveti posebno točko dnevnega reda razpravi o delitvi osebnih dohodkov ter pravilnika o nagrajevanju po delu.

4. Upravni odbor potrdi predlog razdelitve presežka za centralo podjetja po periodičnem obračunu za III. tromesečje v višini 3.718.000 din.

5. Potrdi se izračun elementov za nagrajevanje strokovnega kadra na centrali podjetja za triletnje leto 1963, ki so: presegevanje plana 0,74 % in presegevanje planiranja čistega dohodka 5,69 %.

6. Za centralo podjetja in SPO se potrdi vrednost akontacijske točke v višini 95 din.

7. Glavnemu direktorju podjetja se odobri znesek 500.000 din za posebne nagrade sodelavcem, ki so se izkazali v svojem delu. O razdelitvi naj poroča upravni odbor podjetja ob letošnjem obračunu.

8. Sprejme se na znanje poročilo oddelka za strojno službo in obrate s predlogi in sklepi. Ti so naslednji:

— na centrali podjetja v oddelku za strojno službo naj se sistemizira delovno mesto tehnika za vzdrževanje mehanizacije;

— na poslovnih enotah Ljubljana, Maribor, Celje, Jesenice, Ravne, OGP in SPO naj se prav tako sistemizira delovno mesto tehnika za vzdrževanje mehanizacije (to naj bi bilo priporočilo UO poslovnim enotam);

— na poslovnih enotah naj se k reševanju problematike strojne službe bolj aktivno pritegne strojne referente, ki naj ne bodo samo privesek v organizaciji enote, sodelujejo naj v pripravi dela, na proizvodnih sestankih, sestavi operativnega plana potreb strojev, sestavi investicijskega programa nabav strojev, pri odločanju o načinu uporabe strojev, vzdrževanju strojev in remontu strojev. S pravilno zasledbo delovnih mest strojnih referentov in referentov za vzdrževanje mehanizacije ter s poudarkom, da je strojna služba prav tako važna kot ostale službe v podjetju, bo možno izboljšati delo te službe;

— za vsako poslovno enoto bi bilo potrebno zagotoviti osnovno težko in srednjo mehanizacijo z osnovnim vozni mparkom tako, da je omogočena osnovna proizvodnja za nadomestilo v času remonta, za nepredvidena dela in za dela večjega pomena pa dodatno mehanizacijo. Pri nabavi te mehanizacije mora biti uveljavljeno načelo: potrebno je preskrbeti toliko sredstev, kolikor potrebujemo strojev. Samo za potrebe gradnje industrijskih objektov, stanovanjske izgradnje in raznih manjših gradbenih del bi potrebovali 10 bagrov Liebherr (8), nakladačev 8 (4), buldozerjev 9, 2 bagra UB-1, 8 vibromaxov in 34 avtomobilov. Za zemeljska dela, ki jih je v podjetju približno 500—800.000 m³, pa potrebujemo vso dodatno strojno opremo za izkop, nakladanje, transport in komprimiranje.

— čimprej je treba sprejeti takšne sklepe organov samoupravljanja, s katerimi bo omogočeno, da bomo zbrali samo za nabavo osnovnih sredstev, tj. strojev in opreme ca. 1 milijardo;

— omogočiti je kadrovanje strojnikov na ta način, da poslovne enote dajo na razpolago polkvalificirane in kvalificirane strojnike, ki bi jih usposobili za upravljanje strojev težke mehanizacije. Plan kadrovanja naj bi bil za leto 1964 samo za potrebe SPO 80 kvalificiranih strojnikov;

— prav tako je potrebno pripraviti plan kadrovanja strojnikov za srednjo mehanizacijo, katere potrebuje poslovne enote;

— poslovne enote naj bi pri praktičnem usposabljanju strojnikov bolj videle interese podjetja kot celote ne pa samo škodo edince v primeru, ko stroj pri proučevanju ni toliko efektan;

— KO Maribor morajo poskrbeti, da bo za remont strojev v letu 1964 na razpolago 25—30 KV delavcev;

— službi centrale podjetja se priporoča, da uvede v zimskih mesecih tečaje za usposobitev strojnikov. Strojna služba podjetja naj o svojem delu poroča UO podjetja.

9. Upravi podjetja se naroča, naj analizira poslovanje poslovnih enot Celje in Jesenice ter predloži zaključke UO podjetja.

10. Do prihodnje seje naj člani proučijo sklepe sindikalne konference ter naj pripravijo svoje predloge.

Predsednik UOP
inž. Saša Skulj

Kovačnica kadrov

Prejšnji teden se je po programu centra za izobraževanje v podjetju pričel v Mariboru tečaj za priučene zidarje in tesarje. Tečaj vodita naša priznana inštruktorja Albert Špindler za zidarsko stroko in Alojz Zorec za tesarsko stroko. Tečaja se udeležuje 37 kandidatov. To so večina mladi člani kolektiva, ki težijo za novim in boljšim.

Kot vsa leta nazaj je bilo ob razpisu tečajev centra za izobraževanje tudi letos prijavljenih največ kandidatov iz poslovne enote Maribor. Tam se zavedajo, da je napredek in zadovoljstvo možno le ob zadostnem številu strokovno usposobljenega kadra.

Ne smemo zaostajati, je dejal tov. Gajšt, ko sva razpravljala ob pričetku tečaja. Ne moremo se zadovoljiti s sedanjim stanjem. Obsežnejše znanje mladih delavcev, njihove raznovrstne želje in težnje, pa tudi sam razvoj poslovne enote zahteva, da napravimo velik korak naprej. Pri tem pa nismo pozabili uskladiti strokovnega dela z idejnim izobraževanjem, kar bo kot bodočim upravljavcem najbolj koristilo pri odgovornem delu — upravljanju podjetja, je zaključil tov. Gajšt. L. C.

Iz vojske pišejo

Anton Vuk, ki služi vojaški rok v V. P. 2065/6, pristrčno pozdravlja vse člane našega kolektiva. V vojski se ima dobro in je zelo zadovoljen. Po odslužitvi vojaškega roka se bo zopet vrnil v naš kolektiv.

Pismo podobne vsebine nam je poslal tudi Jovan Đorđević, ki služi vojaški rok v V. P. 8569/10 v Zagrebu.

Tudi mi želimo vsem članom našega kolektiva, ki služijo vojaški rok v kateri koli enoti JLA, obilo uspeha.

Zahvala

Zelo sem bil presenečen, ko me je obiskal tov. Turel in mi v imenu sindikalnega odbora podjetja izročil znesek 10.000 din.

Za izkazano pomoč in tovariško gesto se sindikalnemu odboru podjetja prav pristrčno zahvaljujem.

Boško Pivčević

Koristi inženirski nazivi

Zvezna skupščina je na seji zveznega zbora pred meseci sprejela zakon o strokovnih in akademskih naslovih in stopnjah oz. novih nazivih za diplomante tehničnih fakultet. Po tem zakonu imajo diplomanti prve stopnje študija na tehničnih fakultetah, visokih in višjih šolah pravico do naziva — »gradbeni inženir ali strojni inženir«.

Diplomanti II. stopnje, ki končajo ali so končali fakulteto, visoko oziroma višjo šolo, preden je začel veljati ta zakon, imajo pravico do naziva »diplomirani gradbeni ali strojni inženir«.

Diplomanti prve stopnje, naj bi predvsem delali v operativni in imeli zaključen lik obratnega inženirja.

Tako so si tudi naši tehniki pridobili možnost, da si pridobijo naziv »obratnega inženirja«, če izpolnijo vse pogoje, ki so predpisani s tem zakonom.

O nas premalo pišete

To je vsebina pisma, ki ga nam je poslal Jože Pukl iz Maribora. Res, želja je veliko, toda dopisnikov dosti premalo. Zelo smo veseli vsakega najmanjšega prispevka, ki ga nam pošljejo naši delavci. Naše glasilo bo dosti popolnejše, če bo v njem čimveč člankov iz naših poslovnih enot in življenja našega kolektiva.

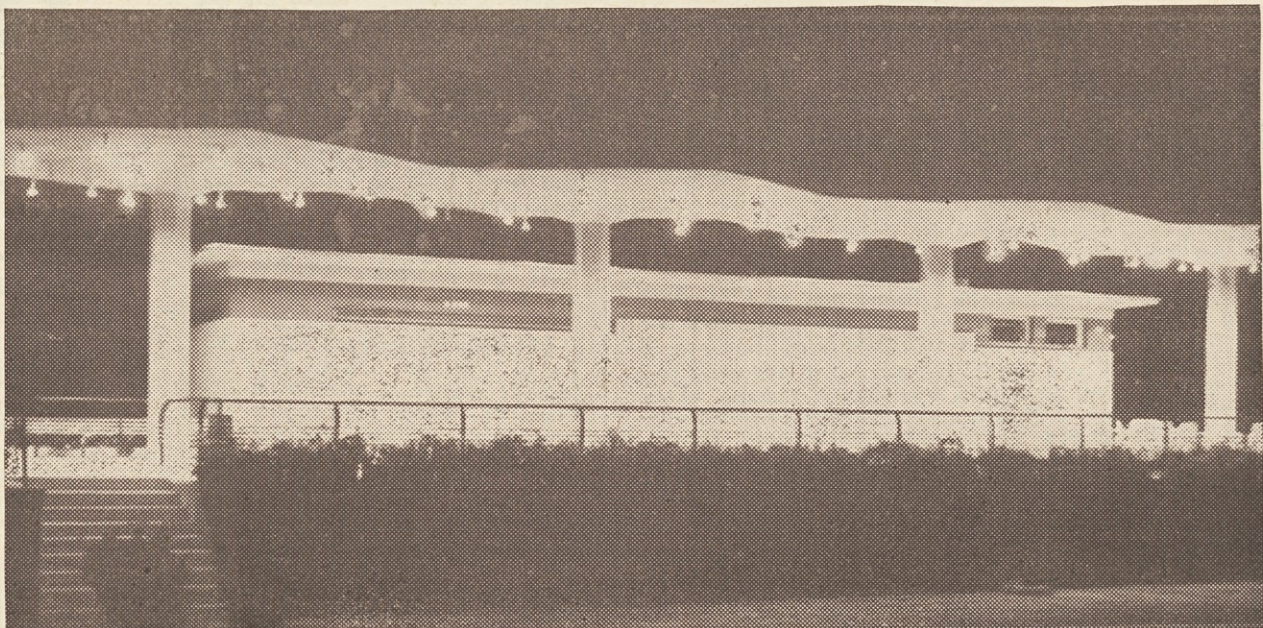
Ponovno poudarjamo, da članke honoriramo po tiskani vrstici od 10 do 12 dinarjev. Za slike, skice in razne šale pa od 350 do 1000 dinarjev.

Tovariša Pukla in vse dopisnike prosimo, da se večkrat oglašijo.

Rok za oddajo rokopisov je do vsakega 18. v mesecu.

Tovariš Pukl, najlepša hvala za pozdrave, sliko bomo pa objavili.

Urednik

Čajni paviljon na gradbišču Slatina Radenci ponoči

S POTOVANJA PO GRADBIŠČIH MARIBORSKE POSLOVNE ENOTE

OD GORNJE RADGONE DO ORMOŽA

Gradijo kar na 22 sektorjih, od katerih je 11 sektorjev v Mariboru in neposredni bližini. Vsi ostali sektorji pa se nahajajo od Slovenske Bistrice preko Kidričevega, Ptujja, Ormoža, Ljutomerja, Slatine Radenci, Sladkega vrha vse do Ruš in Limbuša.

Predsednik delavskega sveta Alojz Zorec, ki me je spremljal, je med vožnjo razlagal probleme poslovne enote. Med drugim je povedal, da je trenutno največji problem vseh sektorjev veliko pomanjkanje mehanizacije. Zato bodo morali organi delavskega samoupravljanja o tem večkrat razpravljati, predvsem pa si zagotoviti mnogo več sredstev za nakup mehanizacije. Seveda imajo težave še z nabavo ma-

di tu, največje probleme z obrtniki. Na gradbišču je trenutno zaposlenih 60 delavcev. Predvidevajo še gradnjo novega hotela, toda za zdaj še ni načrtov.

Ogledali smo si še lani zgrajeno moderno kopališče, sodobno urejeno kavarno in polnilnico, kjer vsak dan v treh oddelkih napolnijo nekaj čez 100.000 steklenic radenske slatine. Bil je že čas za kosilo, ko smo skozi vinograde odbrzeli proti Ljutomeru. Najbolj vinorodni kraji so Slovenske gorice pri Gornji Radgoni in okolica Kapele.

V RITMU KLOPOTCEV

Kdor je že kdaj slišal vedro pesem klopotca sredi vinogra-

pa je predrago, saj stane liter vina kar 580 din.

Tri četrtine delavcev je domačinov, kar nedvomno olajša pereč stanovanjski problem. Toplo malico, ki jo dovažajo iz obrata družbene prehrane, prejema vsi delavci. Obrok stane 110 din in podjetje dotira k vsakemu obroku 50 din. Na gradbišču je urejen prostor za garderobo in jedilnico.

Ta kolektiv je prevzel delo še na rekonstrukciji tovarne KONUS v Ljutomeru. Naše podjetje se je udeležilo dveh licitacij v Ljutomeru. Vendar so dela oddali domačim podjetjem.

Iz Ljutomerja smo se čez Jeruzalem odpeljali proti Ormožu za trenutno kopališče, ki ga je vrh Jeruzalema. Nudil se nam je lep razgled čez Slovenske gorice in pokrajino proti Pomurju. Grič za gričem, vinograd za vinogradom. Tu je doma tudi naš novi predsednik sindikalnega odbora podjetja Zorec.

GRADBIŠČE POD ZEMLJO

Mračilo se je že, ko smo prispeli v Ormož. Vsekakor je zelo interesanten objekt, ki ga gradi tu poslovna enota iz Maribora. Ze pri načrtih je moral priskočiti na pomoč projektantom iz Agro-biroja

tudi naš projektivni biro, ki nosi levji delež predvsem glede same tehnične izvedbe stolpne kleti.

Stolpna klet, to je okrogel »lonec« premera 26,5 metra in okrog 40 metrov visok, od tega je 23 metrov pod zemljo. V tej kleti bodo razporejeni sodi 50, 30 in 20 hl v treh etažah, vrhni dve etaži pa imata približno 120 betonskih cistern različnih velikosti. V pritličju bodo vsi predelovalni stroji, ki bodo grozdje zmleli in stisnili v mošt. Steklenična klet je drugi objekt, ki ga gradijo. To je skatlast objekt, kjer bo prostor za skladiščenje polnih butelj, in sicer približno za 750.000 steklenic. Naložene bodo v boksih kar v dveh etažah. Ta objekt bo nato zasut z zemljo okrog 3 m na debelo, da bo s tem zagotovljena stalna temperatura v kleti.

Vsi objekti bodo povezani s tako imenovanim »zveznim« hodnikom, to je predorom jajčastega profila. Ta bo tolkšen, da bo možno skozenj transportirati tudi največje sode. Vinska klet bo imela kapaciteto za 4,8 milijona litrov vina. Ze sama številka je dovolj zgovorna in nam pove, kako velika bo klet.

Delo na gradbišču je izredno težavno. Skoraj na vsakem koraku naletimo na nepredvidene težave, je dejal sektorski vodja dipl. ing. Franc Gačnik. Naj jih kar nekaj naštejemo, je dejal. Ko so pri izkopu stolpne kleti odpovedali buldozerji in bagri, so nam ostale le roke. Ročno so izkopali 12.000 m³ materiala, in to trde lapornate gline in čvrstega laporja. Vrh vsega so dobili še poseben ocvirek, nepredvideno vodonosna plast, ki jim je gradbeno jamo pridno zalivala.

Tudi pri izkopu za steklenično klet so ugotovili, da ležijo lapornate plasti ravno obratno, kot so jih predvidevali geologi. Posledica tega je, da delajo ves objekt v plazju, ki stalno grozi, da se bo plast zemlje 20 metrov višine vsak hip sesula na delavce. Pri izkopu kanalizacije v globini 3,5 metra v glinastem zemljišču pa so morali glino minirati.

Zidarji in tesarji sektorja Slatine Radenci

Kratek posvet z brigadirji na sektorju Ormož. V sredini delovodja tov. Benko

teriala (cement, železo) pa tudi delavcev in drugih strokovnjakov je vedno premalo.

Naše največje delovišče, je dejal tov. Zorec, je tovarna bekonov v Ptujju. Kolektiv tega gradbišča je zelo prizadeven in dosega velike uspehe. Letos bodo realizirali nekaj preko 390 milijonov din. V Kidričevem pa dela zaključujejo. Zal ni bilo časa, da bi si ogledali tudi to gradbišče.

Med pogovorom smo hitro prispeli do Gornje Radgone. Od Radgone do Radencev, kjer je bil naš prvi cilj, pelje cesta tik ob Muri, ki je hkrati tudi državna meja s sosedno Avstrijo. Pokrajina je na eni strani kot na drugi strani enaka. Blizu Slatine, kjer se meja obrne proti severu, smo za trenutek stopili k Muri. Počasi se je obračalo veliko mlinsko kolo plavajočega mlina, toda za opazovanje lepote ni bilo časa.

Kmalu smo prispeli na gradbišče Slatina-Radenci. Nismo se še dobro ustavili, že je prišel nasproti ves nasmejan delovodja Ivan Ferline. No, je dejal, končno bomo tudi mi v časopisu in nas povabil na delovišče. V prvi etaži je kar mrgolelo pridnih zidarjev. Pa pravite, da nimate zidarjev, sem dejal. Ze res, toda večina izmed njih so priučeni in čez zimo jih bomo poslali v tečaj, je odgovoril tov. Ferline. Kandidate za tečaj so pričeli zbirati že poleti.

Hotel »Sanatorij« je petnadstropna stavba. V pritličju bodo ordinacije za vse vrste specialistov. Poleg tega bo prostor za 75 ležišč.

Gradbenih del je nekaj za čez 150 milijonov, z obrtniški deli in inventarjem pa bo stal hotel okrog 450 milijonov din. Vsa vrata bodo furnirana in vsaka etaža bo imela drugi les. Stene pa bodo zgajene z mavcem. Kot drugje imajo tu-

Del tečajnikov — zidarjev na objektu doma političnih organizacij v Mariboru. Vsak kandidat je pred pričetkom tečaja prejel kompletno zidarsko orodje

dov, tega ne bo nikoli pozabil. To je res veličastna pesem videnemu trudu, ki ga je človek celo leto vlagal v to, da mu bo ob žlahtni kapljici topleje pri srcu. Tako tudi mariborski gradisovci z gradnjo vinskih kleti v osrčju vinogradniških predelov v Ljutomeru in Ormožu prispevajo k temu, da bo ta žlahtnost vina ohranjena in obvarovana pred »krstom«.

V Ljutomeru gradimo veliko klet, v kateri bo prostora za 460 vagonov vina. Premer kleti je 36 metrov. Sedaj so izkopali že do globine 8 metrov, izkopati pa je še treba do 17 metrov ali ca. 22.000 m³ zemlje. V glavni kleti bodo skladišča vina za zorenje, iznad kleti pa bo predelovalnica grozdja.

Delovodja Anton Slanič je ves blaten prilaz iz gradbene jame, kjer so pred dnevi ravno končali zaščitni obod za glavno klet. Prejšnji dan je deževalo, zato je delo še težavnejše, je dejal delovodja. Blato in pomanjkanje pitne vode, to so največji problemi gradbišča. Po pitno vodo hodijo cel kilometer daleč, vino

Vrstne hišice stanovanjske zadrage »Moj dom« poslovne enote Gradis Maribor, bodo skoraj pod streho. Gradijo jih večina člani zadrage sami s prostovoljnimi delom. Vseh članov zadrage je 12. Organi delavskega samoupravljanja so za vsakega člana oddobrili ca. 1 milijon din posojila

Dipl. inž. Franc Gačnik sektorski vodja na sektorju Ormož

Črni »Mercedese« gradbene vodstva iz Maribora je neslišno brzel po asfaltni cesti čez Apaško kotlino proti Gornji Radgoni. Šofer Ivan Ahtek je to cesto že nekajkrat prevozil. Kako tudi ne, saj so objekti mariborskega Gradisa raztreseni na široko v krajih ob naši severni meji.

Naševal je še razne težave, ki so jih morali med gradnjo premagovati. Zelo pozitivno pa je, da niso pri celotnem delu do sedaj imeli nobene resnejše nesreče.

In kako živi kolektiv?

V bistvu smo le večja družina, ki se trudi, da ne bi omadeževala Gradisovega imena s svojim delom, je odgovoril tovariš Gačnik. Zato si je kot svojo osnovno nalogo določil skrb za pravilno tehnično izvedbo in seveda predvsem skrb za stalno kvaliteto dela. Hvala glede kvalitete betona v eni izmed zadnjih števil našega vestnika ni bila pretirana. Kdor tega ne verjame, naj pride v Ormož.

Seveda daje ritem delu delovodja Jože Benko, ki ne da prostega diha nikomur. S svojimi bogatimi izkušnjami mu je uspelo v kratkem času vzgojiti kar tri brigadirje iz vrst kvalificiranih delavcev, ki so sedaj sposobni samostojno voditi svoje brigade tudi pri tehnično zahtevnejših delih. Brigadirji Zvonko Novak, Ivan Luknar in Stanko Kostanjevec imajo v kolektivu tudi velik ugled, ker znajo pravilno ravnati z ljudmi in jih praktično poučiti. Posebno dobro sta tudi betonerja Pavel Firšt in Ivan Šostarič. Viden beton je pri njihju povsod kvaliteten. Najbolj črn most po obrazu na gradbišču je prav gotovo strojnik Franček Bokša, ki vztrajno skrbi za to, da je mehanizacija na gradbišču v najlepšem redu.

Pohvala gre tudi celotnemu kolektivu na gradbišču. Zadnje čase dosega kar zavidljive rezultate. Čeprav je na gradbišču komaj 87 ljudi, ustvarjajo dnevno okrog milijon din realizacije.

V razgovoru z nadzornim inženirjem Jakobom Blazinom ugotavljam, da so z delom gradbenega vodstva Maribor v celoti zadovoljni. Delo je odlično izvedeno, je dejal, težave so le pri usklajevanju manjkajoče dokumentacije. Roka niso postavili, želijo pa, da bi bilo delo gotovo do prihodnje trgatve.

Ceprav so klopotci v vinskih gorah že pospravljeni in je njihova pesem utihnila, na gradbišču v Ormožu še vedno kraljuje »moderen klopotec« žerjav, ki ga ne upravlja veter, temveč žerjavist Petrovič. Ta naš klopotec ni strašilo, temveč je njihov metronom, ki daje ritem celotnemu gradbišču. Tudi pesem čričkov je utihnila, kajti preglasil jo je ropot betonskih mešalcev.

Pozno zvečer smo se vrnili v Maribor in se poslovili od članov kolektiva, ki na naši severni meji gradi in postavlja vidne spomenike našemu podjetju.

Lojze Cepuš

Zakaj cepljenje proti gripi?

Na predlog varnostne službe je delavski svet podjetja sprejel sklep, da se cepijo proti gripi vsi člani kolektiva. Gripa oz. influenza je nalezljiva bolezen, ki jo povzročajo z očesom nevidna živa bitja, tako imenovani virusi in se prenašajo od človeka na človeka. Bolezen, ki jo poznamo vsi, se kaže v povišani temperaturi, glavobolu, slabemu počutju, vrh vsega pa so prizadeti še posebno dihalni organi.

Ze sama bolezen je nevarna, posebno nevarna pa so lahko komplikacije, ki nastanejo za časa gripe ali pa po njej. Pljučnica in oslabele srca sta na prvih mestih in včasih tako hudi, da lahko sledi celo smrt. Iz pripovedovanja vemo, kako huda gripa je razsajala po prvi svetovni vojni in je terjala več žoljenj kot vojna. Tudi epidemije, ki so nastopale v letih 1957, 1959, 1961, so zajele večino prebivalstva ne samo pri nas, temveč po vsem svetu. Iz tega vidimo, da se zadnja leta pojavlja gripa vsaki dve leti, torej moramo biti pripravljeni nanjo tudi letos.

Na srečo pa so znanstveniki iznašli uspešno cepivo, ki nas učinkovito zaščiti proti gripi. Cepivo se z enostavnim razpršilcem vkapa v obe nosnici. Torej odpade »neprijetno« zbadanje z iglo pod kožo. Za uspešno zaščito, ki je 90-odstotna, je pa potrebno trikratno cepljenje v presledku po 14 dni. Sele po tretjem cepljenju lahko rečemo, da smo uspešno zavarovani proti gripi. Zgodi se, da se nekateri »olepajo« z zaščitnega cepljenja boječ se reakcije pri ca. 1 odstotku cepljenih v obliki nahoda, glavobola in morda malenkostne vročine dan ali dva po cepljenju, toda, kot vidimo, je tudi ta strah izvit iz trte.

Če pogledamo še drugo stran cepljenja — ne samo z zdravstvenega stališča. Gripa traja ca. 10 dni. Človek je bolan in še po preboleli gripi se nekaj časa počuti slabo in ne more delati, kot bi želel. Ze vsak posameznik ima zaradi bolezni izgubo, tako zdravstveno kot finančno. V podjetju pa zaradi močne obolevnosti pade produktivnost in zopet je prizadet v določeni meri tudi neposredni proizvajalec.

Planski barometer za mesec oktober 1963

A. Uspeh podjetja

V mesecu oktobru 1963 je opravilo podjetje skupni mesečni plan s 101,9%, gradbeni plan s 103%, obrtniška dela pa z 92%.

Letnega skupnega plana je opravljeno 82,49% ali za 0,17% manj, kot je planirano, letnega gradbenega plana pa je opravljeno 81,5% ali za 1% manj, kot je planirano v letošnjem letu.

Podrobnejši podatki so razvidni pri obdelavi posameznih poslovnih enot in iz posebne tabele.

B. Uspeh gradbenih enot

Gradbišča so v oktobru 1963 kot celota opravila skupni mesečni finančni plan s 100,2%, gradbeni finančni plan pa s 103%, plan obrtniških del pa z 92%.

Od skupnega letnega plana so gradbišča dosegla 80,5%, ali za 2,2% manj, kot je planirano. Letni gradbeni plan pa je opravljen z 81,5% ali za 1% manj, kot je planirano.

Skupni finančni plan sta presegli gradbišči: Jesenice za 4,3%, in Zalog za 19%. Vsa druga gradbišča ne dosegajo skupnega plana. Odstotek, za katerega so gradbišča pod planom, se giblje od 2,6% do 5,5%.

Plan gradbenih del pa so presegla naslednja gradbišča: Maribor za 1,6%, Jesenice za 17%, Zalog za 17%, Kranj za 9,6% in Skopje za 6%. Pod planom gradbenih del pa so gradbišča Ljubljana za 4,7%, Celje za 1,5% Koper za 8,3%.

C. Uspeh obratov

Obrati so kot celota opravili mesečni plan s 107,7%, letnega plana pa so dosegli 89,5% ali za 6,3 več, kot je planirano v letošnjem letu za to obdobje. Izpod plana je tudi v tem mesecu le strojno-prometni obrat za 4,2%. Drugi obrati pa presegajo mesečni plan za: KO Ljubljana za 10%, KO Maribor-Studenca za 9,9%, LO Skofja Loka za 27%, OGP Ljubljana za 4,8% in Projektni biro za 28%.

Splošno

Pokazatelji za oktober 1963 so že izračunani na podlagi rebalansa plana, ki ga je sprejel upravni odbor podjetja 21. septembra 1963.

Planirana produktivnost se je v primerjavi s prejšnjim mesecem povečala pri vseh poslovnih enotah. Gradbišča so v celoti presegla 8% planirane produktivnosti, obrati pa za 3%.

Podrobnejša realizacija planskih pokazateljev za vse poslovne enote je razvidna iz tabele.

Rajko Zupančič - naš novi sekretar podjetja

Rajko Zupančič je bil rojen 16. XI. 1922 v Dravogradu. Oče je bil železničar, ki je s svojim skromnim zaslužkom komaj preživel še štiri otroke.

Rajko Zupančič je študiral v Celju in Mariboru. Že v rani mladosti je moral trdo prijeti za delo, zato ga tudi kot mladega fanta že leta 1944 najdemo v partizanih.

Po osvoboditvi je bil šef vojne evidence na vojnem odseku Novo mesto vse do 1947. Po demobilizaciji se je najprej zaposlil pri podjetju Slovenija ceste, nato je bil dve leti na ministrstvu za gradnje. Pozneje pa je prevzel mesto direktorja gospodarsko-računskega sektorja na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani.

Nato je bil v istem svojstvu premeščen k uredništvu »Dela« in letos aprila je nastopil službo v podjetju kot finančni kontrolor podjetja. Zaradi izrednih sposobnosti in požrtvovalnosti, ga je UO podjetja imenoval za sekretarja podjetja.

Tov. Zupančič je član Zveze komunistov od septembra 1945 ter je v tem času imel na raznih mestih več političnih funkcij. Pet let pa je bil odbornik občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Bežigrad.

Tov. Zupančiču ob imenovanju na to odgovorno mesto iskreno čestitamo ter mu želimo pri vodenju dela obilo uspehov.

L. C.

1964: za osmino višja produktivnost

Zaposlenih naj bi bilo za 4 odstotke manj, družbeni produkt naj bi bil pa za 8 odstotkov večji

Te dni smo predložili občinski skupščini Ljubljana-Center predlog našega plana za leto 1964. Poudariti moramo, da ta plan še ni dokončan, saj bodo morali o njem razpravljati še kolektivi posameznih organizacijskih edinic in organi njihovega upravljanja, preden ga bo sprejel in potrdil delavski svet podjetja.

Člane našega kolektiva bo vsekakor zanimalo, kakšna so bila vodila za sestavo tega plana in predvsem, kakšni so njegovi osnovni proporciji. Vsekakor nam je bilo poglavitno vodilo to, da bi sestavili tak plan, ki bi bil kolikor mogoče realen. Pri tem smo izhajali iz objektivno danih možnosti glede na razpoložljive kapacitete zlasti v mehanizaciji in tehničnih kadrih pa tudi v ostalih strokovnih kadrih ter glede na dosežane izkušnje in pogoje na tržišču. Pri sestavi plana smo seveda uporabili tudi razne pokazatelje, pridobljene z analizami poslovanja podjetja in njegovih uspehov v zadnjih letih. Pred očmi smo imeli med drugimi tudi produktivnost dela, ki v našem podjetju, kot kažejo te analize, iz leta v leto raste.

Prav na tej osnovi predvidevamo v planu dvig produktivnosti dela v primerjavi z letom 1963 za približno 12%. Le-ta naj bi se manifestiral na eni strani v povečanem družbenem bruto produktu od 13,978 milijonov din kolikor ga cenimo za leto 1963, na 15,075 milijonov din, kar pomeni nekako 8%, na drugi strani pa v zmanjšanju števila poprečno zaposlenih delavcev od 4793 v letu 1963 na 4613 v letu 1964, tj. za ca. 4%.

Številke o planiranem družbenem bruto produktu za leto 1964, dopolnjene še s podatki o družbenem produktu in narodnem dohodku z ustreznimi indeksnimi pokazatelji nam ponazorjuje naslednja tabela:

Trdimo torej, da se nam zaradi planiranega povečanja družbenega bruto produkta za 8% in planiranega znižanja števila poprečno zaposlenih delavcev za 4% to odrazi na dvigu produktivnosti za 12%, če jo izrazimo z vrednostjo ustvarjenega družbenega bruto produkta na zaposlenega delavca.

Produktivnost pa lahko merimo tudi po vrednosti ustvarjenega družbenega produkta in narodnega dohodka na 1 zaposlenega. V tem primeru pa lahko govorimo o dvigu produktivnosti za 13 oziroma 14%.

Opozoriti je treba, da so vrednostni pokazatelji pod zap. št. 1, 2 in 3 tabele 1 preračunani zaradi realnejše primerjave iz fakturirane realizacije, ki jo obravnavamo v tabeli 2.

Pri planiranju celotnega dohodka za leto 1964 smo upoštevali v smislu veljavnih gospodarskih predpisov plačano oziroma vnovčeno realizacijo. Planirali smo, da bomo dosegli za 8% večji celotni dohodek kot letos, in sicer 14.775 milijonov din.

V tabeli 2 prikazujemo planirane zneske celotnega dohodka za leto 1964, dohodka in čistega dohodka z njegovo delitvijo. Zaradi primerjave so navedeni tudi ustrezní podatki za leto 1963 z ustreznimi indeksi.

Navajamo poglavitne zaključke iz gornje tabele:

1. Planirano za leto 1964 s ca. 8% višjo fakturirano in plačano oziroma vnovčeno realizacijo, kot jo pričakujemo za leto 1963.

2. Tudi celotni dohodek, računani iz plačane realizacije, naj bi po svoji absolutni vrednosti presegel letošnjega za približno 8%.

3. Računamo z relativno nižjimi poslovnimi stroški v letu 1964, in sicer naj bi predstavljali v strukturi celotnega dohodka 66,5%, v tem ko bodo znašali letno predvidoma ca. 67,0%.

4. Posledica relativno nižjih stroškov je relativno povečanje dohodka. V strukturi celotnega dohodka naj bi dohodek predstavljali 33,5%, torej za približno 0,5% več, kot je pričakovati v letu 1963.

Od planiranega povečanja dohodka za leto 1964, ki znaša po svoji absolutni vrednosti 429 milijonov din (4.950 milijonov din manj 4.521 milijonov din), bi prejela:

1. Fakturirana realizacija 13.900.000 100,0 15.000.000 100,0 108
2. Plačana realizacija 13.622.000 98,0 14.700.000 98,0 108
3. Izredni dohodki . . . . . 78.000 — 75.000 — 96
4. Celotni dohodek (2 + 3) 13.700.000 100,0 14.775.000 100,0 108
5. Poslov. in obrač. stroški 9.179.000 67,0 9.825.000 66,5 107
6. Dohodek (4 — 5) 4.521.000 33,0 4.950.000 33,5 109
7. Prispevek iz dohodka od tega: 678.150 742.500 109
— del za federacijo 406.890 445.500 109
— del za poslovni sklad 271.260 297.000 109
8. Čisti dohodek (6 — 7) 3.842.850 4.207.500 109
9. Prispevek od izred. dohodka 276.685 305.600 110
10. Čisti dohodek za razdel. (8 — 9) od tega: 3.566.165 3.901.900 109
— prisp. v družbeno investicijske sklade 126.426 144.424 114
— prispevek v skupne rezerve gospod. organiz. 22.180 25.337 114
— osebni dohod. delavcev 3.102.564 3.375.150 109
— neto os. dohodki 1.809.829 1.950.775 108
— prispevki 1.292.735 1.424.375 110
— skladi podjetja 314.995 356.989 113

a) družbena skupnost 20,7%, in sicer v obliki:

— prispevek iz dohodka federaciji 38.610.000
— prispevek od izrednega dohodka federaciji 28.915.000
— prispevek v družbeno-investicijske sklade 17.998.000
— prispevek v skupne rezerve gospodarskih organizacij 3.157.000
skupaj 88.680.000

b) podjetje 79,3%, in to v obliki:

— prispevka iz dohodka za poslovni sklad 25.740.000
— povečanega čistega dohodka za osebne dohodke in sklade 314.580.000
skupaj 340.320.000

V deležu družbene skupnosti seveda niso upoštevane dajatve, ki jih podjetje plača iz prispevkov iz osebne dohodka delavcev. Te niso majhne: če vzamemo prispevke za socialno zavarovanje in nadomestila prometnim organizacijam za popuste v potniškem prometu, znašajo po planu za leto 1964 skupno 619.294.000 din.

5. V planu smo nadalje predvideli, da bi od dela čistega dohodka, ki ostane podjetju za osebne dohodke delavcev in za sklade podjetja (zap. št. 10-c + 10-d tabele 2) odpadlo 90,4% za osebne dohodke in 9,6% za sklade. Pri tem so seveda kot sredstva skladov mišljena čista sredstva, ki ostanejo podjetju, tj. po odbitku prispevka v družbeno-investicijske sklade.

Glede na delitveno razmerje za leto 1963: osebni dohodki 90,8% in skladi 9,2%, predstavlja planirana delitev vsekakor napredek, ker je po njej zagotovljen relativno hitrejši priliv sredstev čistega dohodka v sklade kot za osebne dohodke delavcev. To pa je tudi povsem v skladu s splošnimi družbenimi smernicami glede delitve v gospodarskih organizacijah.

6. Iz tabele 2 vidimo tudi, da planiramo za leto 1964 za čiste osebne dohodke delavcev skupno dinarjev 1.950.775.000 ali za približno 8% več sredstev, kot jih cenimo, da jih bomo namenili iz delitve čistega dohodka po zaključnem računu za leto 1963.

Na poprečno zaposlenega delavca bi to pomenilo na leto 422.428 din ali mesečno 35.202 din. Po oceni za leto 1963 bo odpadlo na delavca čistih osebnih dohodkov na leto 377.598 din ali poprečno mesečno 31.466 din. Planirano povečanje od mesečnih 31.466 din na 35.202 din znaša 11,2% in povsem ustreza planiranemu dvigu produktivnosti dela v letu 1964.

Albin Bačar

PREGLED PLANSKIH POKAZATELJEV IN REALIZACIJE PO ENOTAH ZA MESEC OKTOBER 1963

A. Gradbišča:

Planski pokazatelji		Skupaj Gradis	Skupaj gradbišča	Ljubljana	Maribor	Celje	Jesenice	Ravne	Zalog	Koper	Kranj
1	Skupni fin. plan v %	82,49	82,5	84	82	82	80	87	80	79	82
	% za čas od I.—X. 1963	82,5	80,3	79,3	83,8	79,2	83,4	83	95,3	76,3	79,8
	+ — v %	— 0,17	— 2,2	— 4,7	+ 1,8	— 2,8	+ 3,4	— 4	+ 15,3	— 2,7	— 2,2
2	Plan gradbenih del v %	82,5	82,5	84	82	82	80	87	80	79	82
	% za čas od I.—X. 1963	81,5	81,5	80,1	85,3	81	94,6	87	93,6	72,5	89,8
	+ — v %	— 1	— 1	— 3,9	+ 1,3	— 1	+ 14,6	—	+ 13,6	— 6,5	+ 7,8
3	Realizacija planiranih obrtniških del v %	92	92	92,7	104,8	87,8	51,1	81	124	111	66
4	Realizacija planirane produktivnosti v %	108	108	98	97	89	137	97	101	93	103
5	Realizacija planiranega dohodka (din-uro) v %	119	116	98	98	113	97	104	99	104	83

B. Obrati:

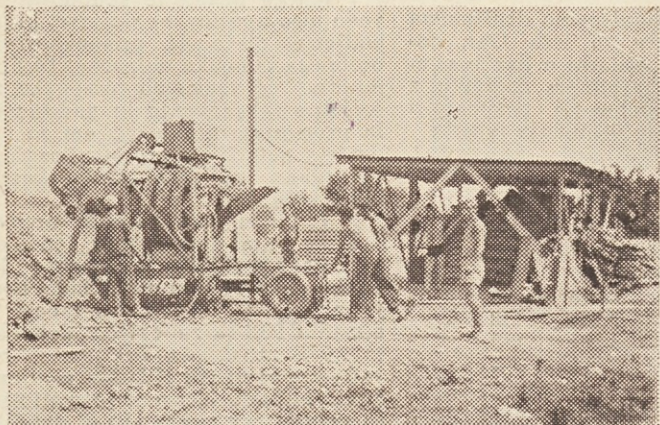
Finančni plan v %		Skupaj obrati	SPO Ljubljana	KO Ljubljana	KO Maribor	LO Sk. Loka	OGP Ljubljana	Projekt. biro
1	Finančni plan v %	83,2	85	78	84	82	85,5	83
	% za čas od I.—X. 1963	89,5	81,4	85,8	92,3	104	89,4	106,7
	+ — v %	+ 6,3	— 3,6	+ 7,8	+ 8,3	+ 22	+ 3,9	+ 23,7
2	Realizac. planir. prod. za čas od I. do X. 1963	103	84	108	109	113	105	132
3	Realiz. planir. doh. (din—ura) v %	104	95	106	106	114	101	108

Naše delo v Skopju

Pri izkopavanju temeljev so nam v pomoč tudi brigadirji, ki delajo v dopoldanski in popoldanski izmeni

Betonski mešalec mora biti stalno v pogonu

Za odmor in razvedrilo je v Skopju zelo malo časa. Delavci so se ustavili le za fotografijo

Gramoz je osnovni material pri našem delu. Na sliki vidimo strojnega referenta in našega nabavljalca ter šoferje pri nakladanju gramaza na Vardarju

Skupina tesarjev pri montiranju sestavnih elementov barak. Pri tem delu so se zelo izkazali Skopjeločani

Tako rekoč sredi njive bo stala nova vinska klet v Ormožu. Zaščetni obok kleti je že zabetoniran

Gradis v slikah

Popoidan v gramoznici obrata gradbenih polizdelkov. Na sliki Ivan Valič, Uroš Anonič, Janez Sočič, Edo Vehovec s svojim delovodjem Andrejem Logarjem

»Prle« in »Sefe« in njuni kolegi

Skupina tečajnikov-tesarjev pri praktičnem delu. Praktični del tečaja bo trajal dva meseca

Kadrovske spremembe

Novembra so prišli in odšli iz podjetja:

PE KOPER

Prišel: gradbeni delovodja Franc Semenič.

PE KRANJ

Prišla: uslužbenka Vida Ahačič in gradbeni tehnik Konstantin Milošević.

Odšla: uslužbenka Karolina Likozar.

PE RAVNE NA KOROŠKEM

Prišel: gradbeni tehnik Gojko Panzov.

Odšla: skladiščnica Vikica Mataija.

CENTRALA

Prišli: administratorica Slavka Steklasa, materialni knjigovodja

Adela Curk in honorarna uslužbenka Marjetica Adamič.

Odšli: knjigovodkinja Vera Damjan, strojna knjigovodkinja Elizabeta Malavašič, kalkulantka inž. Frančiška Erjavec.

OGP

Prišel: strojni tehnik Martin Pestotar.

Odšla: uslužbenka Zofija Susman.

PREMESTITVE

Iz PE Ljubljana je bil premeščen v PE Koper delovodja Franc Semenič. Iz PE Jesenice je bil premeščen v PE Skopje gradbeni delovodja Vinko Anderle. Iz PE Celje je bila premeščena v PE Kranj uslužbenka Mira Cepuš. Iz centrale podjetja pa je bila premeščena v PE Kranj uslužbenka Božena Jarh.

RAZPIS

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij v Kovinskem obratu PE Maribor

razpisuje

prosto mesto strojnega in gradbenega tehnika, za vodstvo predalkulacij in analitske službe poslovne enote.

Pogoji za sprejem:

- končana srednja tehnična šola
- ali visokokvalificirani mojster z najmanj 10-letno prakso.

Prošnje sprejema komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri poslovni enoti KO Gradis, Maribor.

Kadr. sl. cent. št. 3/63

Boža Svirgelj, šef betonarne GV Ljubljana

